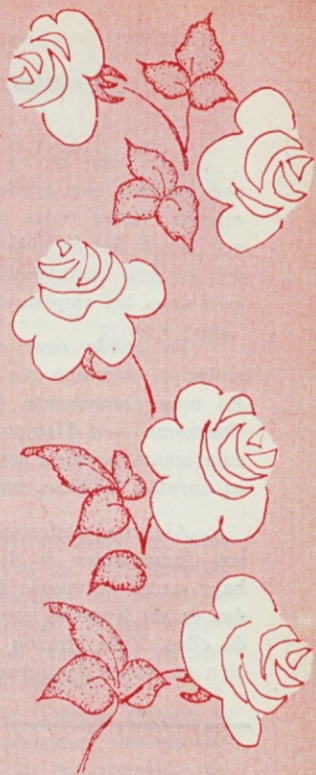

JUNIJ

LA VIDA ESPIRITUAL

1980

QUINTO ANIVERSARIO

¿Cómo y cuándo debemos orar?

Para orar no se necesitan fórmulas. Con todo, las fórmulas, cuando son buenas, nos ayudan a orar y nos dan las pautas de una verdadera oración. Entre todas las fórmulas, después del Padrenuestro, las mejores son las de los Salmos, que constituyen uno de los Libros más importantes del Antiguo Testamento. Jesús oró con los Salmos, y todas las generaciones cristianas los emplearon en su oración.

Se puede orar en cualquier parte y en cualquier momento. Sin embargo, conviene que nos fijemos ciertos "tiempos" o "ritmos" de oración. Es muy conveniente orar por la noche, al término de la jornada. La Cuaresma —el Tiempo de preparación a la Pascua— es una época particularmente propicia para orar. Pero el momento privilegiado para hacerlo es durante la Misa, en la que ofrecemos el Sacrificio de Jesús.

Algunos prefieren orar a solas, y otros, en conjunto. Las dos cosas son importantes y deben complementarse. La oración comunitaria nos hace sentir hermanos en la Familia de Jesús. **Donde hay dos o tres reunidos en mi Nombre**, nos enseña el mismo Jesús, **yo estoy presente en medio de ellos**. Y la oración en privado debe ayudarnos a preparar nuestra oración en común, y a hacer más íntimo y personal nuestro diálogo con Dios.

Pregovori o moči

Komur Bog da moč, temu da tudi pomoč. (slovenski)

Med slabotnimi je najmočnejši tisti,
ki nikoli ne pozabi, da je slaboten. (švedski)

Kdo je najmočnejši junak? Človek, ki zna obvladati svoje čute. (indijski)

Kdor čez svojo moč privoli, ne pride prav nikoli. (slovenski)

Pred kremplji leva zvitost lisice nič ne koristi. (angleški)

Pritlikavec vidi povsod same velikane. (nemški)

Kdor ima moč, ima tudi pravico. (slovenski)

Ljudje ne poznajo svojih napak, bivoli ne svoje moči. (kitajski)

Blagoslovljen človek, ki se zaveda svoje moči, a je ne zlorablja. (afriški)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 47

JUNIJ 1980

Pozdravno pismo nadškofa Šuštarja

Dragi bratje in sestre!

Ob prevzemu vodstvene službe kot ljubljanski nadškof Vas pri-
srčno pozdravljam in Vam želim
obilje božjega blagoslova, varstva

in pomoči. Zahvaljujem se Vam
za Vaše molitve in Vas prosim:
molite in pomagajte, da bomo vsi
skupaj spolnjevali božjo voljo:
vsak na svojem mestu in po svo-
jih darovih in močeh.

V svojem in Vašem imenu se
iskreno zahvaljujem dosedanje-
mu nadškofu in metropolitu dr.
Jožefu Pogačniku za njegovo dol-
goletno in tako vestno in zvesto
duhovniško in škofovsko službo.

Zahvalim se še posebej gospo-
du pomožnemu škofu in general-
nemu vikarju dr. Stanislavu Le-
niču s prošnjo, da bo še naprej
opravljal svojo dosedanjo službo.
Stolnemu kapitlju in vsem duhov-
nikom, redovnikom in redovnicam
se zahvalim za njihovo delo v
Cerkvi na Slovenskem. In ne na-
zadnje se prisrčno zahvalim Vam
vsem, dragi bratje in sestre, za
Vašo zvestobo Bogu in Cerkvi in

Grb nadškofa Šuštarja z ge-
lom „Božjo voljo spolnjevati“
in likom pšeničnega klasa z
zrnjem, ki pada v zemljo.

za Vaše sodelovanje v službi Bogu in ljudem. Odslej bom po naročilu Cerkve vsako nedeljo in vsak zapovedan praznik pa tudi sicer pogosto maševal za Vas in se posebej spominjal trpečih in bolnih, ostarelih in osamljenih, vseh kakor koli nesrečnih in zapostavljenih, skratka Vas vseh, ki nas je božja Previdnost združila na skupni življenjski poti na slovenski zemlji.

Bratje in sestre zunaj domovine so prav tako naši in želim, da so vsi, kjer koli živijo, zadovoljni in srečni, da ohranijo vero, narodno zavest in slovenski jezik

ter da smo vsi povezani med seboj.

Spolnjevati božjo voljo je moje geslo v škofski službi, ki mi jo je zaupal papež Janez Pavel II. V skupnem prizadevanju, iskanju, pogovarjanju, vsestranskem sodelovanju in v zavesti svoje odgovornosti in poslanstva hočemo vedno bolj spoznavati in spolnjevati božjo voljo.

Naj nam pri tem pomaga in nas vse blagoslavlja vsemogočni Bog, Oče in Sin in Sveti Duh.

Alojzij Šuštar,
nadškof

Posvečenje novega nadškofa dr. Alojzija Suštarja

Kakor določajo predpisi cerkvenega prava, je nadškof dr. Alojzij Šuštar dne 13. marca predložil stolnemu kapitlju listine o svojem imenovanju in s tem tudi dejansko prevzel vodstvo ljubljanske nadškofije. Škof Lenič se je zahvalil nadškofu Pogačniku in pozdravil novega nadškofa. Nadškof Šuštar je izrekel zahvalo vsem in prošnjo, naj zanj molimo in takoj ustno potrdil v službi dosedanjega generalnega vikarja dr. Stanislava Leniča, škofovega vikarja za Ljubljano prelata Jožeta Kvasa, oficiala cerkvenega sodišča dr. Ivana Merlaka in viceofficiala dr. Franceta Gorjupa ter vse druge uradni-

ke nadškofijskega ordinariata s kanclerjem msgr. Francem Vrhuncem na čelu. Poleg škofov in stolnega kapitlja so bili navzoči še duhovniki, ki so v službi na ordinariatu.

Na belo nedeljo, 13. aprila 1980, je bil v ljubljanski stolnici slovesno posvečen v škofa po novem obredu v slovenskem jeziku novi nadškof dr. Alojzij Šuštar. Glavni posvečevalec je bil apostolski pronuncij v Jugoslaviji, nadškof msgr. Michele Cecchini. Sopošvečevalca sta bila škof msgr. Johannes Vonderach iz Chura v Švici in ljubljanski pomožni škof

msgr. Stanislav Lenič, ki je nadomestoval rajnega nadškofa dr. Jožefa Pogačnika. Navzoč je bil tudi kardinal Laszlo Lekai iz Esztergoma na Madžarskem. Vseh škofov pri posvečenju je bilo sku-

paj z novoposvečenim 29 in sicer nadškofje: poleg že dveh imenovanih Cecchinija in Lekaia še msgr. Franjo Kuharić, nadškof in metropolit zagrebški in predsednik škofovske konference Jugoslavije, msgr. Pietro Coccolin, nadškof in metropolit iz Gorice v Italiji, msgr. Josip Pavlišić, nadškof in metropolit reški, msgr. Marko Jozinović, nadškof in metropolit sarajevski, msgr. Alojzij Turk, nadškof beograjski; škofje iz tujine: msgr. Joseph Köstner iz Celovca, msgr. Otmar Mäder iz St. Gallena v Švici, msgr. Johannes Vonderach iz Chura v Švici, msgr. Lorenzo Bellomi iz Trsta, msgr. Jozsef Cserhati iz Pecs na Madžarskem; škofje iz Jugoslavije: msgr. Josip Arnerić iz Šibenika, msgr. Janez Jenko iz Kopra, msgr. Dragutin Nežić iz Poreča, msgr. Vekoslav Grmič, škof in kapitularni vikar iz Maribora, msgr. Severin Pernek iz Dubrovnika; pomožni škofje iz tujine: msgr. Alojzij Ambrožič iz Toronta v Kanadi, msgr. Valther Kampe iz Limburga v ZR Nemčiji, msgr. Jean Baptiste Musty iz Namura v Belgiji, msgr. Aloiz Wagner iz Linza v Avstriji, msgr. Wladyslaw Miziolek iz Warszawe na Poljskem; pomožni škofje iz Jugoslavije: msgr. Tomislav Jablanović iz Sarajeva, msgr. Djuro Kokša iz Zagreba, msgr. Stanislav Lenič iz Ljubljane, msgr. Mijo Škvore iz Zagreba, msgr. Jakim Segedi iz škofije Križevci.

Graškega škofa je zastopal ka-

nonik msgr. Alexander Thiel, videdskega nadškofa msgr. Ganis. Iz vatikanskega državnega tajništva sta bila navzoča msgr. Jean Francois Arrioghi in msgr. Slavko Bavdaž. Svet evropskih škofovskih konferenc je zastopaj tajnik Ivo Fürer, švicarsko škofovsko konferenco tajnik msgr. Cadotsch, jugoslovanski tajnik dr. Vekoslav Milovan. Med visokimi cerkvenimi zastopniki sta bila msgr. Hüssler, predsednik mednarodne Caritas, in prelat Reitzer od dunajskega Hilfsfonda. Konferenco evropskih Cerkva je zastopal generalni tajnik Glen Williams Garfield iz Fribourga v Švici. Navzočih je bilo mnogo nadškofovih prijateljev iz inozemstva, predvsem iz Švice.

Posebno veselje je vzbujala navzočnost 85-letne matere Marije, obdane od sorodnikov.

Družbene oblasti so zastopali: Mara Žlebnik, podpredsednica Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije, Stane Kolman, predsednik komisije za odnose z verskimi skupnostmi, Niko Lukež, podpredsednik skupščine občine Ljubljana in predsednik mestne komisije za odnose z verskimi skupnostmi, in Drago Smolej strokovni sodelavec za odnose z verskimi skupnostmi SR Slovenije.

Navzočih je bilo nad 500 duhovnikov iz vseh slovenskih škofij in tudi iz zamejstva in zdomstva, med njimi mnogo redovnikov in redovnic. Med povabljenimi gosti so bili predstojniki vseh

moških redov in predsednica zveze slovenskih redovnic m. Amabilis Kerševan, kakor tudi vsi dekani.

Da bi se mogli posvetitve udeležiti zastopniki vseh župnij, so zaradi pomanjkanja prostora v stolnici bile razdeljene vstopnice vsem župnijam. Obenem pa je bilo ozvočeno in s televizijskimi monitorji opremljeno škofijsko dvorišče. Tako računajo, da je obred spremljalo blizu 5.000 ljudi.

Ves obred je komentiral seme-niški spiritual Metod Pirih.

Za petje je izvrstno poskrbel ravnatelj stolnega kora prof. Janez Trošt, ki je stolnemu zboru pridružil še komorni zbor A. Foerster in še nekaj drugih pevcev. Sodelovanje sta ponudila tudi znana solista: prof. A. Dermota z Dunaja in gospa Vilma Bukovec, nadškofova sošolka iz ljudske šole. Za orglami je bil prof. Primož Ramovš. Zbor je izvajal dela Brucknerja, Rudolfa Wagnerja, Haendla, Tomca, Sattnerja, Francka. Bilo je tudi dovolj prilike za ljudsko petje. Zbor je spremljal tudi orkester. Petje je bilo na visoki umetniški ravni.

Ko je spreved škofov stopil v cerkev, so zadonele fanfare, nato je zbor odpel Brucknerjev Ecce sacerdos magnus. Uvod v mašo je mašo je imel škof dr. Stanislav Lenič, ki je pozdravil vse navzoče škofo, duhovnike, vernike, nadškofovo mater in predstavnike oblasti.

Novi nadškof po posvečenju

Pronuncij msgr. Cecchini je vodil večerjo obred v lepo razumljivem in pravično izgovorjenem slovenskem jeziku.

Ko je pronuncij po posvečenju ustoličil nadškofa na njegov škofovski sedež, so novemu nadškofu izrekli pozdrav in vdanost najprej s pozdravnimi besedami kanonik dr. Ivan Merlak v imenu stolnega kapitlja, nato dekan Alojzij Dobrovoljc, župnik Franc Zaplata, kaplan Tone Kompare, v imenu redovnikov inšpektor Rudi Borštnik, v imenu redovnic m. Amabilis Kerševan, nato še dva zastopnika študentov, dva zastopnika škofijskega pastoralnega sveta ter dva otroka.

Ko je ob koncu obreda novi nadškof stopil na ambon, ga je vsa cerkev pozdravila s ploskanjem. Nadškof se je v kratkem nagovoru zahvalil Bogu in vsem, ki so pripomogli, da je postal duhovnik, posebno materi in domačim. Nato se je zahvalil škofom posvečevalcem in vsem navzočim ter v kratkih besedah povedal svoj program. Pronunciju se je zahvalil v italijanščini, drugim v nemščini.

Ob izhodu iz stolnice je navdušeno zadonela pesem „Marija skoz življenje“. Novega nadškofa in sprevod so ljudje pozdravljali s ploskanjem prav v notranjost škofijskega doma.

Nadškof je priredil večerjo za okoli 150 povabljenih gostov v škofijskem domu. Pri večerji je novi nadškof najprej pozdravil

vse goste in jih predstavil, posebno še goste iz tujine. Vrstile so se napitnice. Govorili so: kardinal Lekai, škof Vonderach, nadškof Kuharić, nadškof Cocolin, nadškof Pavlišić, škof Grmič, dekan teološke fakultete dr. Steiner. Posebno lepo in pristržno je govoril v imenu Svéta evropskih Cerkva g. Williams. Vsi gostje so bili enoglasno v sodbi, da je slovesnost potekla slovesno, disciplinirano in spontano. Gostje so občudovali posebej večglasno ljudsko petje, sodelovanje vseh pri bogoslužju in prelepo okrašeno stolnico.

Med zahvalo v stolnici je novi nadškof dejal:

„Škofovsko posvečenje je vidno zakramentalno zaznamovanje in potrdilo za služenje Bogu in ljudem, za oznanjevanje evangelija in za življenjsko pričevanje. Božjo voljo spolnjevati mi bo geslo in edino veljavno merilo za

vse moje vodstveno in pastoralno služenje v Cerkvi, za vse prizadevanje in delo za človeka ter za odnose do družbe in sveta. To pomeni zame odločenost in pripravljenost, da iskreno in skupaj z vsemi, ki so dobre volje in hočejo pomagati človeku, iščemo božjo voljo, tako iz evangelija in nauka Cerkve kakor iz znamenj časov in potreb ljudi. Božja volja je po pričevanju evangelija življenje in resnica, mir in ljubezen in zato svoboda in sreča za človeka.

Spolnjevati božjo voljo mi torej pomeni, da si bom z vsemi močmi prizadeval za resnico, pravičnost, mir in ljubezen, svobodo in srečo, kakor nas uči Gospod Jezus Kristus v svoji velikonočni skrivnosti, ki je med nami vedno živa in navzoča, je utemeljeno naše trdno upanje ter naš vedri in jasni pogled v prihodnost.“

Iz prvega pisma nadškofa Šuštarja sobratom

V prvem pismu vam želim omeniti dve reči. Prvo je beseda iskrene zahvale vam, dragi sobratje, in po vas tudi vernikom, za vaše molitve, dobre želje, voščila in druge izraze in dokaze prijateljstva in povezanosti. V veliko veselje mi je bila vaša izredno številna udeležba pri posvečenju. Ni bilo mogoče, da bi se bil z vsakim od vas osebno srečal in ga pozdravil, a za to bo, če Bog

hoče, še dovolj priložnosti. Naj naše prijateljstvo in naša povezanost, ki sta tako lepo prišli do izraza ob mojem imenovanju in posvečenju za nadškofa kakor tudi ob nenadni smrti mojega prednika, ostaneta vedno trdni in živi.

Drugo, na kar bi vas rad opozoril, pa je pomen velikonočne skrivnosti za krščansko življenje že samo po sebi, ki pa je za našo ljubljansko nadškofijo zaradi do-

godkov letos dobil še poseben smisel. Geslo postnega časa „Bog kliče“ je zame in za pokojnega nadškofa dobilo izjemen pomen: pri meni za posebno služenje v Cerkvi na Slovenskem, pri pokojnem nadškofu pa za vstop v večno življenje pri Bogu. A ti dve izredni obliki imata pomen za nas vse. Bog nas nenehno kliče v vedno bolj nesebično in prizadevno služenje kakor tudi v novo življenje, sedaj v veri in nekdanj v sreči pri Bogu. V velikonočnem času sprejmimo ta božji klic z novim veseljem in nanj odgovorimo z novo prizadevnostjo.

Velikonočna skrivnost ob dogodkih v ljubljanski nadškofiji pa nas opozarja, da ob vsem veselju

novega začetka in življenja ne smemo pozabiti na skrivnost križa in trpljenja. Prav tako pa v vsakdanjem življenju, ko občutimo težo križa, ne smemo izgubiti izpred oči Kristusove zmage in njegovega vstajenja. Kot kristjani smo otroci vstajenja in nosimo v srcu močno upanje, zato pa tudi mir, ljubezen, veselje in notranjo svobodo, pa naj bodo zunanje okoliščine ali notranje preizkušnje in težave kakršne koli.

Iz srca vam želim močnega upanja in velikonočnega veselja in milosti vstalega Kristusa in vas pristrčno pozdravljam.

Ljubljana, 21. aprila 1980.

Vaš nadškof Alojzij

Smrt in pogreb nadškofa Pogačnika

Na praznik Gospodovega oznanjenja, 25. marca, je nadškof Pogačnik opravil v škofijski kapeli sveto mašo s praznično homilijo. Ko je opravil še zahvalo po maši, je odšel v svojo sobo in nekaj minut za tem mirno v Gospodu zaspal, ko mu je prej novi nadškof Šuštar podelil odvezo in sveto maziljenje. Umrl je za srčno kapjo brez vsakega smrtnega boja.

Nadškof je tri dni ležal v dvorani nadškofijskega doma. Ves čas so ga obiskovali nešteti kropilci. Računajo, da se je te dni zvrstilo ob krsti približno 40.000 ljudi. Posebno veliko je bilo mladih. Poslednjo čast so mu prišli izkazat tudi zastopniki civilnih oblasti (Kolman, Lukež in Vengust).

V četrtek, 27. marca, popoldne so krsto zacinili, da je nadškof mogel biti pokopan v kripti ljubljanske stolnice. Ob 17. uri so bogoslovci prenesli krsto na škofijsko dvorišče, kjer se je zbrala množica ljudi. Novi nadškof Šuštar je ob sodelovanju banjaluškega škofa Pichlerja in škofa Leniča opravil obred poslovitve na domu. Bogoslovci so odpeli psalm 117 in Gallusovo: „Ecce, quomodo moritur justus.“ V stolnici so krsto postavili na katafalk in nadškof Šuštar je takoj opravil tiho mašo ob nabito polni stolnici. Zvečer se je stolnica še enkrat napolnila, ko so opravili prirejen križev pot, ki ga je vodil prelat Lešnik. Tudi oba prejšnja večera je bilo posebno bogoslužje ob kr-

sti s sodelovanjem vseh bogoslovcev. Pogrebne slovesnosti je v petek, 28. marca, vodil apostolski pronuncij Cecchini ob prisotnosti 12 škofov, 8 nadškofov in okoli 320 duhovnikov.

Navzoči so bili tudi zastopniki republiških in občinskih oblasti.

Somaševanje okoli 340 duhovnikov in škofov je vodil pronuncij Cecchini. Uvod v mašo je imel škof Lenič, ki je najprej prebral sožalno brzojavko sv. očeta. Mašno homilijo je imel nadškof Šuštar. Po maši, pri kateri je pel zbor bogoslovcev, vmes je bilo tudi veliko ljudskega petja, so se zvrstili v poslovilnih govorih: škof Lenič v imenu ljubljanske nadškofije, nadškof Kuharič v imenu škofovske konference Jugoslavije, krški nadškof Köstner v imenu

Grb rajnega nadškofa dr. Jožefa Pogačnika: Glej, tvoj sin.

avstrijske škofovske konference, dekkan Steiner v imenu teološke fakultete, član stolnega župnijskega pastoralnega sveta gradbenik Jožko Lun in hrvaški profesor dr. Tomislav Šagi-Bunić. Ko so krsto nesli v grobnico pri oltarju Žalostne Matere božje, kjer že počivata škofa Wolf in Pogačar, je vsa cerkev pela „Marija, skoz življenje“ in „Mati žalostna je stala“.

Nadškof Pogačnik je bil v zaporu od 12. januarja 1946 do 17. oktobra 1950, ponovno od 30. aprila 1952 do 30. maja 1952 in še od 29. septembra 1953 do 29. julija 1954.

10. marca je še vesel praznoval 60-letnico teološke fakultete, 19. marca se je v stolnici pri večerni maši poslovil od vernikov, 20. marca pokopal v Kovorju svojega brata Franceta, 23. marca imel v škofiji Loki birmo, 24. marca, na dan pred smrtjo, pa še spremljal na Brezje in Bled nadškofa Puenteja, novega pronuncija za Indonezijo.

Iz poslovnega pisma nadškofa Pogačnika

Kaj naj Vam naročim za slovo, dragi verniki? Nič drugega, kakor to troje, kar sem Vam skoro pri vsaki pridigi priporočal: molitev, mašo in pogostno obhajilo.

Tudi ob slovesu ponavljam tehtne besede sv. Alfonza Ligvorija: „Vsi zveličani so se zveličali po molitvi, vsi pogubljeni pa pogubili, ker niso molili.“ Kar je za

telo dihanje, je za dušo molitev. V času, ko svet malo ali nič ne moli, moramo kristjani to dolžnost radi opravljati. Ne začnimo dneva, ne da bi se Bogu kratko priporočili za srečen dan. Zvečer se vsaj kratko Bogu zahvalimo, da smo dan srečno preživeli. V vsakdanjih križih in težavah se navadimo, da se kratko priporočimo Bogu.

Nedeljska maša naj nam pride
v navado. Kakršna je nedelja, ta-
ko je tudi življenje in taka je
tudi smrt. Statistika kaže, da
mnogo vernikov umrje neprevide-
ne smrti. Kakšna je njihova več-
nost?

Vesel sem tega, da ste se na-
vadili hoditi vsako nedeljo k ob-
hajilu, dokler vam vest ne očita
smrtnega greha. O da bi se tudi
odraščajoča mladina in moški na
to navadili. Zgodovina trdi, da
so bili časi, ko so verniki pogosto
in pobožno prejeli obhajilo,
cvetoči časi zgodovine. Dokler

boste radi hodili k obhajilu, vera
med vami ne bo opešala in ne
bo usahnila. Želim, dragi verniki,
da bi bili po besedah sv. Pavla
vneti za dobra dela in bi si z
njimi zagotovili zveličanje.

Bodite vdani in poslušni moje-
mu nasledniku. Sv. pismo naroča:
„Poslušajte svoje predstojnike in
jih ubogajte, zakaj oni bedijo nad
vašimi dušami kot taki, ki bodo
dajali odgovor; da bodo to delali
z veseljem in ne vzdihovaje, kar
bi ne bilo dobro za vas“ (Hebr.
13, 17).

HOJA ZA KRISTUSOM

Hodili
so za Njim
pod sončnimi zahodi,
skozi žitna polja,
bela za žetev,
po bregovih
s sivimi čolni,
nad ravninami
z dozorelo
rumeno travo,
v sobotne shodnice,
ki so vsevdilj
Nečesa,
Nekoga
čakale.

Hodili so za Njim.
In niso bile
besede same,
ki so jim kazale pot,
ne Njegova
kretnja sama,

ne Njegove
oči.
Bilo je Njegovo
temno Dno,
ki je zamolklordeče
vse presevalo,
vsevdilj zblestevalo
iz Njegovih
rdečih dni:
iz Njegovih
jeznih zamahov z bičem,
iz Njegovih
tihih črt,
ki jih je
ob grešnici risal v pesek,
iz vse Njegove
rdeče
v smrt vodeče
ceste
pod velikim
zlatim
soncem.

Vladimir Truhlar

Za Marijo po poti vere

Kako dolga in nepredvidljiva je pot, ki jo je prehodila Marija od trenutka, ko jo je Bog pridružil načrtu odrešenja, pa do njene odhoda s tega sveta! Po podobni nepredvidljivi poti mora iti vsak, ki hoče biti kristjan.

Živela je v izrednem trenutku zgodovine. Ljudstva so čutila polnost časov, najbolj tenkočutni ljudje so razbirali znamenja prihajajočega odločilnega dogodka. Marija se je pripravljala nanj z branjem svetega pisma, s premišljevanjem in z molitvijo. Bila je vsa odprta za prihajajoče, popolnoma na voljo Bogu. Zaradi svoje pripravljenosti je bila povsem pripravno orodje v božjih rokah. Tako se je pridružila hrepenenju svojega ljudstva in splošnemu pričakovanju.

Ko ji je Bog ponudil, da postane mati obljubljenega odrešenika, je to z gosposko privolitvijo sprejela. Potem pa se je prepustila božji volji, ki jo je vodila po nepredvidenih potih. Verjetno je bila tudi ona pod vplivom splošnega mišljenja, ki si je predstavljalo Mesija kot kralja, kot nepremagljivega vojskovodja, ki bo vrgel iz dežele rimskega zasužnjevalca. Verjetno je z vprašujočim pogledom spremljala paradoksnu uresničitev mesijanskih napovedi.

Ni ji bilo lahko hoditi po potih

vere. Ni vsega takoj razumela (Lk 2, 50). Samo v premišljevanju in molitvi je spoznavala pomen nekaterih dogodkov: na primer to, da so bili začetki mesijanske dobe tako skromni, ali to, da jo je Jezus med svojim javnim delovanjem držal nekako ob strani. Vse to jo je gotovo bolelo. Vsega ni mogla takoj razumeti. Vendar je sprejemala in se očiščena preveč zemeljskega gledanja približala Kristusu.

Pot jo je vodila do Kalvarije. Tam je našla svojega Sina. Spremljala ga je z vsem sočutjem. Tam jo je ranil meč bolečin, kakor ji je bilo napovedano. Tam je doživela svojo smrt in privolila odrešenje, ki se je dopolnilo tako drugače, kot so si na splošno predstavljali.

Marija je edina od svetih žena, ki na velikonočno jutro ni šla h grobu. Verovala je brez prikazovanj. V njej je združeno vse upanje in vzlet mlade Cerkve. Takoj preide od evangelija k apostolskim delom. V dvorani zadnje večerje združi apostole in z molitvijo privabi ogenj Svetega Duha na apostolsko skupnost.

Marija je edina žena, ki si jo je edini srednik izbral za sebi primerno pomočnico. Postavil jo je na stično točko, kjer se križata vertikalna in horizontala, tja,

kjer se uresničuje sprava med Bogom in ljudmi. Tudi kristjan mora ostati na tej točki s Sinom in Materjo. Tako združuje obe razsežnosti. Če se usmeri samo na vertikalo, potem dejansko beži, hoče uiti navzgor. Če se ustali na horizontali, potem ostane na površju. Ostati na stični točki med obema razsežnostima pomeni ostati na položaju, ki je edini učinkovit. Ta stična točka je križišče, je križ.

Da si je Križani pri svojem delu odrešenja hotel pridružiti ženo, pomeni, da učlovečenje bož-

jega Sina potrebuje žensko telo, da trpljenje kliče po sočutju (Kol. 1, 24), da seme ne more vzkliti brez zemlje, ki ga sprejme, da se Gospodova vrnitev v slavi pripravlja v porodnih bolečinah zgodovine.

Bog se ni bal za svojo slavo. Z božansko preprostostjo si je za delo odrešenja poiskal človeško pomočnico — Marijo. Brez njene navzočnosti pri odrešenju naša pot ne bi bila mogoča. Ona nam je odprla pot. Ona je prva, ki je šla po poti vere.

Franc Rode

Bogu-da, Bogu-ne

Beatus populus, cuius
Dominus Deus eius.

Po petintridesetih letih od dóma in po enaintridesetih letih v deželi pod južnim križem se lahko upravičeno vprašamo, kako je z našo vero, ali smo še verni in koliko smo še verni.

Trdimo, da smo od doma vzeli s seboj in prinesli na tuje predvsem vero, krščansko prepričanje. Toda ne vsi, bili so tudi nekateri, ki so skozi taborišča vztrajali pri svoji neveri kljub priznanju, da so v stiskah vojne večkrat molili, kot jih je bila naučila mati v zgodnji mladosti. Po prihodu v novo deželo se je večina teh izgubila v anonimnosti velikega sveta, ostali so pa nadaljevali z versko prakso kot v begunjskem življenju. Trdili so, da so verni ker jih je še vedno spremljala stiska in potrebe so bile velike.

Prihod v novo

Prihod v novo deželo je za vsakega pomenil veliko spremembo. Ta je nekatere močno prizadelo, njene posledice čutijo še danes; nekateri so jo lažje preboleli, drugi so se precej hitro prilagodili in potem tudi brez pomisleka asimilirali.

Prehod iz enega okolja v drugo, posebej še, če je novi veri nenaklonjeno, prehod iz podeželja

v mesto, za človeka veliko pomeni. Za večino se je izvršil proces urbanizacije, saj se je naselila v mestih ali njihovi neposredni bližini ali okolici. To se je zgodilo ravno v obdobju, ko je v deželi, ki nas je sprejela, proces notranje urbanizacije bil na višku. Ta pa ne spreminja samo oblička zemlje, strukture družbe, načina življenja in mišljenja ljudi, ampak preobrazuje tudi njihovo vernost in cerkvenost (Jože Krošl, Uvod v pastoralno sociologijo, Celje 1973, str. 17). V začetku se tega nismo zavedali in čutili, živeli smo v prepričanju, da bomo ostali pri svojem. Prisegli smo nekako kot Peter pri zadnji večerji, a potem šestokrat tudi enako podlegli slabosti.

Želja po udobnejšem

V nov svet smo prišli revni, morda nekateri redki z denarjem. Vsak se je trudil, kako priti na boljši življenjski položaj v družbi, v kateri se je znašel. Nekako avtomatično smo se vključili, postali člen verige socialne ali vertikalne mobilnosti, ki je ob našem prihodu bila v polnem razmahu. Množice so prihajale iz notranjosti dežele v mestna središča in njihove okolice v prepričanju, da bodo dosegle boljšo

življenjsko raven in vse drugo, kar jim je bilo do tedaj zanikano ali onemogočeno. V nekem pogledu smo postali njihovi tekmeči in jih tudi prehiteli. Višja kulturna raven in strokovna sposobnost ter Bog so nam pomagali, da nismo pomnožili število barakarjev v zanemarjenih mestnih okoliših.

Porajal se je nov svet

Doma smo bili vajeni precej enovite družbe, vezani na navade in tradicije. Idejni in politični pluralizem te enovitosti ni prekril. Bili smo več ali manj resnično konservativna družbena skupnost. Tudi tisti v slovenski družbi, ki so se radi imenovali „napredne“, se te konservativnosti, razen komunistov predanih reakcionalni revolucionarnosti, ni so mogli otresti.

Ob našem prihodu pa je dežela, ki nas je sprejela, ravno doživljala svojo socialno revolucijo. Lomilo se je staro, novo pa improviziralo. Množice nižjih slojev so stopale na površje, postale subjekt političnega življenja, njihovi voditelji pa usmerjevalci novega družbenega reda. Kljub avtoritarnosti nositeljev ideje socialne revolucije ta ni bila ovira, da se ne bi pojavljala vedno večja notranja raznovrstnost družbenih, gospodarskih, kulturnih in ideoloških smeri in tokov. Pojavljale so se mnogovrstne strukture, oblikovali raznovrstni načini živ-

ljenja, uveljaviti so se skušale ekscentrične miselnosti.

Ta pluralizem pa ni dopuščal, ni mogel ustvariti sožitja, ampak sovražno ozračje med idejno političnimi tokovi, posebej še s strani vladajoče večine, ter nerazpoloženje, odkrito in prikrito, proti nosilcem cerkvenega življenja. Tako se je obstoječi pluralizem idej izživil v medsebojnem boju, odklanjal vero in se predajal življenjskemu materializmu. Denar in lagodno življenje je bil najvišji cilj mnogih, zato so bile tudi cerkvene ustanove istovetene s centri za zbiranje denarja, kljub temu, da so mnogi služabniki Cerkve živeli v revščini.

Ob tem dogajanju smo stali nekako ob strani, toda ni ostalo brez vpliva in posledic. Marsikateri se je odzval vabi materializma, nekaterim so se začeli majati temelji njihove vere.

Oblika novega sveta

Za nas nova dežela bi naj čez noč postala industrijska velesila. Veliko se je vlagalo in delalo, potrebno in nepotrebno. Industrializacija pa je skoraj vedno povezana s sekularizacijo. Sekularizacija je ideološka smer, ki uči, da sta se vera in Cerkve v družbi preživeli, da sta nesodobni in da ovirata družbeni razvoj. Njune pojave v družbi je treba pregnati in zatirati. Tako je sekularizem direktno naperjen proti religiji in Cerkvi in tudi ne priz-

nava nadnaravnega sveta (Krošl, istotam, str. 20). Ta miselnost se je zelo širila na srednjih in višjih šolah in je nekaj let po našem prihodu nastopila z odkritim preganjanjem Cerkve in požiganjem cerkva. Nadaljevanje tega je prekinil vojaški udar.

Z idejo sekularizma prežeti prebivalci dežele so postopoma postali večina, ne glede na njihovo politično orientacijo. Ker so ambiciozni, zavzemajo vodilne in odgovorne položaje, a se ne zanimajo za Cerkev, razen v izjemnih primerih. Sekularizacija se je v tej družbi že tako institucionalizirala, da je postala pravilo ali vzorec vedenja, statusa, vlog in

odnosov v družbenem življenju. Povsod je prisotna, v vseh institucijah. Sociologija nam navaja šest osnovnih institucij družbenega življenja in sicer zakon in družino, vzgojo in izobrazbo, državo, vero in rekreacijo (Krošl, istotam, str. 46). Te institucije niso družbene skupine, so pa prožne usmerjevalne sile življenja v notranji družbeni strukturi in se pravočasno in primerno preobrazujejo, kot to zahteva družbeni razvoj. In če je družbeni razvoj pod vplivom sekularizacije, so vse te institucije pod njegovim vplivom in se mu težko upirajo (istotam).

Živimo že v popolnoma sekularizirani družbi. Cerkev ima na razvoj te družbe več vpliva kot družbena ustanova, ker pač predstavlja določeno število verujočih, in skoraj nič kot božja ustanova z nadnaravnimi cilji. Posledice so vidne. Sociolog duhovnik je v predavanju dokazoval, da je sicer samo 5 odstotkov prebivalcev cerkvenih, veruje jih pa kar 95 odstotkov, večina priznava obstoj Boga in se na ta ali oni način zateka k Njemu, kadar ga potrebuje. To stanje je splošno sprejeto in se je v pokoncilski zmešnjavi še poslabšalo, ker so skoraj prenehale delovati organizacije laičnega apostolata. Smo v družbi, v kateri se skoraj ne razlikuje med vero in nevero.

Ker je dežela mozaik priseljencev raznih narodnosti, ki se kljub asimilaciji na ta ali oni način

med seboj razlikujejo, glede izvrševanja verske prakse med njimi ni posebne razlike. Tudi med slovenskimi izseljenci, ki so se naselili do druge svetovne vojne, v tem pogledu ni nobene razlike. Večina se jih je asimilirala v miselni tok dežele.

Verska praksa med nami

Sekularizacija je vplivala na nas emigrante in pustila posledice. To se vidi iz leta v leto v izvrševanju verske prakse.

Verska praksa pomeni za vernika opravljanje predpisanih in nasvetovanih verskih opravil; to je vsakdanja molitev, udeležba pri nedeljski maši, sprejemanje zakramentov, sodelovanje z versko skupnostjo z udeležbo na prireditvah in slavnostih ter s stvarno podporo. To je vidna, poznatna stran človekovega verskega življenja.

Danes lahko že z bolečino ugotovimo, da kljub dobro organiziranemu dušnemu pastirstvu verska praksa med nami pada. Začelo se je z delom ob nedeljah in praznikih, najprej zaradi graditve doma, potem zaradi drugih potreb. Postopoma je to postalo navada in nekaj razumljivega.

V začetku se kljub nedeljskemu delu še ni opuščala nedeljska maša, ko so se vpeljale večerne in sobotne. Postopoma so nekateri začeli opuščati tudi te, zaradi preobremenitve s poklicnim delom.

Z naraščajočim blagostanjem in omišljenim avtomobilom se je pridružil še dodatni razlog. Ob nedeljah se sicer ne dela, a se je treba odpočiti v naravi in se naužiti svežega zraka. Zato je vedno več nevarnosti, da gre družina od doma že v soboto ali v nedeljo zjutraj, a se za nedeljsko dolžnost sploh ne zmenijo. Opravičilo: godi se nam dobro, časi so se spremenili.

Koliko so nekdanj begunci premolili v taboriščih, koliko v prvih letih emigracije! Takrat, ko je tekla voda v grlo, takrat se je reklo Bogu vsak dan **da**. Danes, ko so polni želodci, sodobno opremljeni domovi, bogastvo, se v številnih slovenskih družinah med nami manj moli. Na molitev nekateri pozabljajo. S takšnim ravnanjem rečejo Bogu svoj **ne**.

Versko življenje med nami

Verska praksa in versko življenje sta med sabo povezana, a ni sta eno. Versko življenje je prenešana vera v vsakdanje življenje. Pomeni življenje po verskih naukih in normah (Krošl, istotam, str. 74). Dosledno versko življenje zahteva od človeka, da verske nauke osvoji in z njimi utrdi svojo notranjo držo, iz katere izžareva verska usmerjenost. Ta notranja človekova drža usmerja izjave, ki jih človek v zvezi z verskimi nauki daje, in usmerja dejanja v odnosu do Boga in ljudi (istotam).

Vernost je na zunaj težje ugotoviti kot opravljanje verske prakse. Vendar se na podlagi izvrševanja verskih norm tudi ta lahko ugotovi. Iskrenosti in globičine verskega življenja se ne da zakriti, enako ne krščanskega vedenja in odnosov do sočloveka, ne njegove poštenosti in iskrenosti. Končno pa empirično spoznatna dejanja niso tolike važnosti, ker statistiko o vsakem vodi Bog, ki vidi v globine vsakega človeka, in mu jo bo pokazal, ko bo stopil pred Njegovo sodbo.

Tudi vernost med nami pada vzporedno z versko prakso ali pa še bolj. To se opaža pri odraslih, a najbolj pri odraščajoči mladini, posebno pri fantih. Vidni znaki so v drži do norm verskega življenja, iskrenosti in aplikaciji evangelija v odnosih do sočloveka. Kdor zanemarja versko prakso, zanemarja tudi življenje po veri. Oboje je tesno povezano.

Verska vzgoja

Vere se ne podeduje, starša jo morata posredovati, izročiti svojim otrokom, morata jih o veri poučiti in versko vzgojiti. To dolžnost in nalogo sta sprejela, ko sta jih dala krstiti. Sta prva veroučitelja, ker je vsaka družina tudi Cerkev v malem, njena osnovna celica, enako kot za družbeno življenje.

Verska vzgoja v šoli ali drugih organizacijah je samo dopolnilo družinske verske vzgoje, nikdar pa nje nadomestilo. Zato samo izvendružinska vzgoja nikoli ne zadošča, posebej še v naših dneh med nami.

V naših družinah je verska vzgoja precej odsotna. Nekateri se zanašajo samo na verski pouk v šolskih tečajih, a ti zaradi omejenega časa ne morejo nuditi verskega znanja in vzgoje, ki jo človek potrebuje za življenje. Približno 290 ur verouka v osmih letih osnovnošolskega tečaja in 60 ur srednješolskega tečaja

niti daleč ne zadostuje. Tudi pridige pri slovenskih mašah so veliko dopolnilo šolskemu pouku, a ne odpravijo vrzeli. Starši bi se morali tega bolj zavedati in dosledno izvršiti svojo nalogo. Mor-da je že prišel čas, da se misli na ustanovitev veroučnih skupin, kot jih imajo doma. Okoliščine in potrebe so precej enake.

Ponekod se hoče versko vzgojo nadomestiti z družbeno, a se tukaj zamenjujejo pojmi. Družbena vzgoja, če je krščanska, vključuje tudi vzgojo za pravilne odnose do Boga, bližnjega in samega sebe, torej moralo. Dejansko pa gre za družabno vzgojo, to je, da se dekle in fant znata obnašati v sodobni družbi, to je plesati, se zabavati, torej poznati pravila, ki veljajo na teh področjih. Ta vzgoja že rodi svoje sadove. Smo priče, da naši mladi plešejo do zgodnjih jutranjih ur, ponekod jih potem še zanese v nočne lokale.

Če se ta trditev glede plesa sprejme, se ji pa morajo določiti meje. V ljubljanski Družini je bilo pred leti zapisano, da tudi kaplan nima pravice zadrževati mladih na sestankih dalj kot do devete ure zvečer. Potem morajo biti mladi doma. Družina se mora zbrati pri skupni molitvi. Poleg tega pa že stara modrost pravi, da ima noč svojo moč. Zakaj med nami ne veljajo ta pravila, zakaj tako malo zanimanja, kam gredo, posebno še fantje po končanem plesu?

Hvaležnost in zvestoba

Vera je božji dar, dar milosti. Prva izmed desetih zapovedi, danih Mojzesu, ukazuje: veruj! Torej človek mora verovati, se za vero truditi. Kljub tej zapovedi in ukazu je Bog pustil svobodno voljo, da se sam odloči za vero ali nevero. Seveda je pri tem odgovoren za svoje dejanje do zadnjih posledic. Bog namreč noče sužnjev in hlapcev, hoče svobodnih otrok.

Za milost vere moramo biti Bogu hvaležni. Vsi, ki smo šli brez vsega od doma, moramo biti Bogu hvaležni za rešitev, varstvo in vso pomoč do naših dni. Koliko se je prosilo, posebej še v kritičnih trenutkih. Vsa pomoč in uslišanja že po naravi zahtevajo hvaležnost, ki jo Bogu izkažemo z zahvalo in močnejšo vero.

Ves čas revolucije in po njej do naših dni trdimo, da smo se borili za svoje krščansko prepričanje. Večina je tako izjavo tudi podpisala pred IRO, ko je šlo za emigracijo v prekomorske dežele. Nečloveško pobiti so dali življenje za svoje prepričanje, tudi za vero. Obljubili smo jim zvestobo. Sedaj že nekateri mislijo, da ta obljuba ne velja več. Izgleda, da so prepričani, da če se enkrat na leto spomnimo naših mučencev na skupni proslavi v dvorani, smo že opravili svojo dolžnost do prihodnjega leta. Pa ni tako. Zvestoba mora trajati do konca. Kdor do konca teče, venec

zmage odnese, pravi Pavel.

V Stopinjah za leto 1979 ob-
ravnavajo tudi versko stanje za
Pomursko pastoralno področje.
To je bilo vsaj do sedaj eno iz-
med najbolj veri zvestih. Podatki
pa neprijetno presenečajo, da v
zadnjem času v veri najbolj po-
puščajo ženske, žene in matere.
Dušni pastirji gledajo z veliko
zaskrbljenostjo na ta pojav. Tudi
med nami je nekaj podobnega.
Žene in matere med nami so
preveč Marte in manj Marije. Za
krščansko ženo in mater je neob-
hodno potrebno, da ustvari v
svojem verovanju in delu har-
monično sintezo Marte in Marije.
Le tako bodo lahko vzgajale in
reševala bodoče rodove. Mladim

družinam se namreč še večkrat
očita, da se ne znajdejo v novem
življenju. So sami krivi? Kdo pa
jih je pripravil na nove naloge,
kdo vzgojil, kdo poučil? Obrav-
nava te problematike je med
nami popolnoma odsotna tako z
verskega kot narodnega stališča.

Škofje latinske Amerike v „Do-
cumento de Puebla“ toplo pripo-
ročajo skrb za krščansko družino.
Ta priporočila veljajo tudi
za nas, ker živimo na tem konti-
nentu. Zato je potrebno temu
vprašanju posvetiti posebno po-
zornost, posebej še pri narod-
nostno mešanih zakonih. Če tak
zakon odsvetuješ mlademu člo-
veku iz narodnega razloga, ob-
staja možnost, da se boš zago-
varjal pred sodiščem, če pa star-
ši svojim hčeram in sinovom pri-
poročajo, da naj ustanovijo kr-
ščanski zakon in družino, te ne-
varnosti ni. Zavedati se moramo
— če nismo prišli v to deželo,
da bi pomnožili stvarno revščino
— da imamo še toliko večjo
dolžnost, da s svojimi potomci
ne pomnožimo nevere, duhovne
in moralne revščine.

Ustaviti moramo asimilacijo v
nevero okolja. Ta je posebej ne-
varna pri mladih po dvajsetem
letu starosti. Zelo žalostno bi
bilo, da bi bili starši zadnji ver-
ni in Bogu zvesti svojega rodu
in se Bogu odpovedali, ga zavr-
gli v svojih potomcih. In ta ne-
varnost obstaja, je med nami.

Avgust Horvat

Dolžnost pričevanja

Letošnji junij je že petintrideseti po tistem groze polnem juniju 1945. Čas, ki je od tedaj pretekkel, je zacelil mnogo ran, spremenil mnogo ljudi, prinesel nove poglede na mnoge dogodke, prinesel marsikaj dobrega pa tudi marsikaj slabega, ni pa mogel spremeniti zgodovinskega dejstva, ki je postavilo junij 1945 za mejnik v zgodovini slovenskega naroda. Dvanajst tisoč mladih slovenskih mož in fantov je bilo po ukazu voditeljev komunistične partije Slovenije brez sodbe pobitih. Ta strašni zločin je bil storjen več kot mesec dni po končani vojni nad razoroženimi in izdanimi ujetniki in kot moreča megla odtlej leži nad tkzv. socialistično stvarnostjo v Sloveniji. Toliko opevana nova Jugoslavija stoji na gnusnih temeljih genocida, katere vztrajno spodjedajo potoki po krivici prelite nedolžne krvi. V božjem in naravnem redu pa stoji trdno zapisano: dobro se plačuje, hudo se kaznuje, pa tudi, da ni odpuščenja brez kesanja in pokore. Božji in naravni red je bil porušen in dokler ne bo spet vzpostavljen, ne bo miru v srcih tedanjih krivcev ne njihovih potomcev. Zastonj je vsaka težnja ali želja po narodni spravi, dokler to strahotno poglavje v naši zgodovini ne bo javno priznано in

obžalovano. Ni rešitev tako imenovanega slovenskega problema v pokrivanju s plaščem pozabe krivic in zločinov, najmanj pa tako velikih in strašnih kot je bil genocid junija 1945. Ne iz kakšne sle po maščevanju ali osebnem zadoščenju, ampak zavoljo ljubezni do resnice in pravice in do naroda, kateremu tudi mi pripadamo, smo dolžni moliti in delati za to, da se vrne našim padlim krivično vzeta čast, da krivci in njihovi potomci priznajo krivdo in jo obžalujejo. To je edini način, da se slovenski narod reši strašne more, ki ga od junija 1945 tlači. Z narodom kot s celoto je kot s posameznim človekom: če napačnih korakov iz svoje preteklosti ne razčisti, če se ne spravi v skladje z božjim in naravnim redom, mu življenje nujno poteka v histeriji. Če res ljubimo svoj slovenski narod, mu moramo pomagati, da se reši te strašne krivde. To pa bo mogoče le, ko bo med našim narodom spet zasijala resnica in svoboda. Tedaj bo padlim vrnjena čast, bo krivcem mogoče kesanje in pokora in bo narod spet svobodno zaživel.

Ljubezen do naroda nam torej nalaga dolžnost pričevanja. Pričevanja resnice. Pričevanja zvestobe. Pričevanja ljubezni. To bo zlomilo laž in nasilje, ki že pet-

intrideset let pustoši po slovenskem narodu. Tej nalogi se nihče od nas ne more odtujiti; za ceno krvi smo bili rešeni in gorje nam, če na to pozabimo.

Junij naj bo mesec slovenskih laičnih duhovnih vaj, ko bo vsak dober Slovenec iskreno premislil: kaj je moja dolžnost pri iskanju resnice in svobode za moj slovenski narod. Ob premišljevanju velikine tolikih žrtev bomo dobili moči za vztrajanje v dobrem. V luči skrivnosti trpljenja in žrtve bomo našli pravo smer pri delu za ohranitev naše emigracije, vse do zmage resnice in svobode v Sloveniji.

Mn. La.

NAŠE PRIČE

Dvigni se, sij, iz grobov,
dvigni se v zarjo nebes;
dvigni se, krik teles
prezgodaj pokopanih,
dvigni se, krik krivic
brezdanjih, neizravnanih;
zgrnite, naše gore, resnico
iz svojih skalnih prs,
z ostrino grebenov režite
nenehno v globino sinjine,
za večno pričajte med nebom
in z grobovi ranjenim srcem
domovine,
kako so ljubili Boga in pravico
naši bratje, zdaj v zarji
neumrljivi,
naš ponos... oni... večno živi,
...naši mučenci.

Marjan Jakopič

VETRINJ!

Vetrinj, Vetrinj!
Večno boleči spomin.
Razpadajoči samostan...
s čudno tesnobo stopamo vanj.
Mati Marija Žalostna,
Mati Marija usmiljena!

Ugasli ognji na večer.
Koče iz lubja napravljene,
človeštvu v posmeh postavljene
iz solz in bolečin.
Vetrinj, Vetrinj!

Zadnji zbor mladih čet,
zadnji nagelj k sreču pripet,
zadnja zastava plapola —
potem omahne, pade na tla,
prekrije s tenčico se črno...

Vrbsko jezero vzvalovi,
sonce gozdove pordeči,
veter ne more najti poti —
v zemljo padlo kleno je zrno.

Marjan Jakopič

Pismo

Dragi prijatelj!

Mogoče Vas, ki živite tam na drugem koncu sveta, to niti ne bo toliko zanimalo. Gotovo ste že malo pozabili na tiste žalostne čase, nekoliko pa Vam je mirnejše in boljše življenje zacelilo stare rane in olajšalo spomin na preživete grenke dni. Meni pa so sedla leta na zgrbančen hrbet in boli me vedno bolj. Namesto da bi sedel v zapeček ter ujškal vnuk, moram bolj kot kdajkoli prej trdo držati za plug, sekiro in koso, da pridelam kruh.

To so težki dnevi za človeka mojih let!

Razumeli me boste, zakaj se, starec, zjočem, da me je samega sebe sram, ko se ob pogledu na prazno zibel, ki jo razjeda prah, spomnim na prvega sina, katerega sem izročil dom v varstvo in vodstvo, in na drugega, ki ga je bilo povsod le zdravje in pesem in vrisk.

Mogoče se Vam zdaj ne bo čudno zdelo, da sem se torej skril napotil za novo obletnico v Teharje, kajti toliko se je šušljalo, da so nam tam pobili naše sinove, upanje in srečo.

Iskat sem šel skrite grobove, kamor so jih pometali zvezane, gole, razbičane in še napol žive. Našo kri, naše seme za bodoče dni!

Niso jih vprašali po krivdi, ni-

so jim sodili po postavljenih zakonih! Po vpitju podivjane množice, ki ji je otrpnila vest!

Šel sem po nje, ker je dom grozno prazen in zemlja brez gospodarja. Jaz starec sem romal na grobišče brez križev, da bi izkričal tam svojo bolečino!

Moj Bog, kaj sem dočakal v teh sivih dneh!

Napotil sem se v junijskem času, ko so praznovali pod rušo svoj god — god v objemu s Smrtjo. Rože po travnikih so dehtele in klicale kosca, da mu podležejo. Dnevi so se prelivali v toploto. Vendar je nad vasmi in polji plapolal dih žalosti kakor ves čas, odkar so odšli.

Odšel sem torej na pot z upanjem in vero, da ju najdem, svojega sinova, najdem vsaj nekje pod rušo.

V tistih hišah, kake pol ure nad Teharjem, sem našel dobre ljudi. Povedali so mi vsaj nekoliko, kako je bilo v tistih nočeh, ko so od mraka do zore brneli po cestah zaplenjeni nemški tovarnjaki, vozeč našo mlado kri v smrt.

Kmalu po polnoči sem se že plazil po stezi, ki so mi jo označili za pravo, proti cilju. Ko je prvi svit novega dne poljubil noč, sem našel pravi kraj, ki mi ga je opisal dobri starec iz kočje spodaj. Gozd, sam gozd okrog in okrog. V mene leze bojazen. Opozorili so me, da je prepovedano biti tu. Če me dobijo, bom šel za sinovi. Pa kaj to! Za mojo sivo glavo ni strahu. Jaz moram najti svoje

likih mladosti. V prst se drobi vsa neskončna moč mladih dni, ki je koprnela po življenju in hotela postavljati gradove svojih sanj!

Tu ležita tudi moja dva fanta. Moja kri je oškropila to zemljo — ko bi bila vsaj moja, domačo! Kdaj požene žetev iz te setve?

Zakaj niso prišli po mene, zgrbljenega, izžetega srca — in pustili mladost, ki bi dajala zrele in bogate sadove?

Da je bilo dano starcu dočakati to žalost! Videti grobišča brez križev! Zreti v kraj, kjer toliko ljubezni izgineva v prst! Toliko ljubezni... Toliko svetlih, novih načrtov!

„Bodi dober z njimi, ljubeznivi Bog, ki si dopustil svojim zvestim

služabnikom umreti take grenke in žalostne smrti v samotnem kraju, in dvigni jih v sijaj in poveličanju na svojo desnico, kakor so to za svojo zvesto službo Tebi in narodu zaslužili! Prega-njavcem in morilcem pa podeli posebno milost spoznanja: da bi za svoj zločin prosili odpuščanja Tebe, najvišjega Sodnika! Amen!“

Tako sem prosil zanje na njihov godovni dan, pobral s težko roko grudo prsti in jo vrgel v dolinico na skupno gomilo, da bi jim bilo lažje pod njo počivati.

Dragi! Starec vas prosi, spomnite se tudi Vi na te svoje brate in molite zanje!

Lep pozdrav od Poldeta.

Jože Krivec

SLIKAR RIHARD JAKOPIČ O STALINOVEM OBRAZU

Proti koncu tridesetih let sva некоč sama sedela v kavarni in prelistavala ilustrirane magazine. Ustavil sem se pri veliki celostranski fotografiji Stalina v italijanski *Illustrazione*. „Kaj bi rekli vi o tem obrazu, mojster?“ sem ga vprašal. Potegnil je molče sliko k sebi in si jo jel ogledovati. Ogledoval si jo je nenavadno dolgo in z izredno napeto pozornostjo. Čez dolgo časa jo je molče odložil. Bil sem zelo radoveden. „Na, kaj pravite o tem obrazu?“ Pogledal me je in mi nekako nerad odgovoril z eno samo besedo: „Zločinec“. Zgrozil sem se, čeprav je bilo to nekako v času po strašnih in krvavih procesih v Sovjetiji, kajti Stalin je bil za nas takrat simbol svobode in veliko upanje za zmago revolucije. Nisem mu hotel ugovarjati in sem nemo strmel vanj, ker nisem mogel, nisem smel sam pred seboj sprejeti njegove sodbe. Toda pozabil je nisem nikoli. In kakor je morda moralistično ozkosrčna, če jo smem tako označiti, umetniški analizator človeške pojavnosti je nezmotljivo začutil patološko zverstvo tega strašnega človeka in revolucionarja. (Josip Vidmar, *Obrazi* (99-100), Ljubljana 1979)

fante, njihovo počivališče, kraj njihovega mrtvega miru.

Počenil sem k debelemu deblu, da pričakam dan.

V stezo, po kateri sem pridrsal sem gori, so vtisnjene stopinje naših mučnikov, kakor so nekoč Kristusove pričale o poti na Kalvarijo. Razbičane procesije v smrt vodečih so drsele po njej, padajoči obrazi so jo pognojili s krvjo, da cveto zdaj na njenih obronkih vijolice in trobentice. Ta gozd okrog je slišal njihove tožbe in klice, njihovo molitev in poslednje pozdrave domu in domačim. Pa gozd molči, drevesa ne govorijo, ne pričajo. Kje je čarodej, da udari s čarobno palico ob njih debela, da razodenejo poslednjo skrivnost o njih, da zakriče v svet o moritvah in o skrivnem pokopu naših mučencev, ki jih je veliki zaveznik z zapada izdal janičarju kot predplačilo za obilno večerjo na obrežju blejskega jezera? Kje je angel, ki bi s trombo oznanil svetu svobodoin bi tudi ti, nasilno od krvnih bratov pomorjeni, vstali in se napotili v lepše domove?

Nenadoma me predrami jutranji ptičji spev. Nekje v vejah smrek se je zbudilo in sonce se je že dotaknilo vrhuncev hribov.

Obrnem se. Planota, kakor so mi jo bili bežno naslikali: na treh straneh gozd, le na eni je zasekan izhod. Tam zadaj, le malo višje, pa opazim vas iz barak, obdanih z visoko žično mrežo. Plazim

se proti izhodu, izogibajoč se njihove bližine.

Obstanem na grebenu. Pod mano leži dolinica, še vsa mračna, speča. Zgodnji svit je še ni predramil. V svojem spanju je mrtva, neprijazna. Strmim v njo. Rekli so mi, da so iz nje lajali rafali in da so se od tam trgali klici onemoglih, zaznamovanih po koščenem členu Smrti. Motrim to zemljo, ki bi ji človek dal označbo svetosti, saj so jo mučeni z nedolžno krvjo blagoslovili.

Čez čas, ko se oči sprijaznijo s somrakom, se mi le zdi, da se vleče po dolgem nasip, visok za več kot človeško postavo in nekaj korakov širok. Kaj je to? V bok temu se dviga drug tak nasip, zadaj že tretji. Zelena trava jih prerašča.

Grobovi, dolgi, neizmerno dolgi in prepolni grobovi. — — —

Spreleti me. Blizu sem jim. Srce mi je ob tem spoznanju skoraj nehalo biti, kri, kakor da se mi je v žilah spremenila v ledene curke. Tu so, v tej ozki in samotni dolinici, nad katero le smreke ječijo in tožijo v svojem domačem jeziku in čakajo tolmača, da njihove tožbe svetu razodene.

Med ta dva stisnjena bregova so jih skrili morilci, da bi jih matere in očetje ne našli in da bi svet ne zvedel zanje.

Rahlo se je trgal jutranji glas zvona iz teharske cerkve sem gor, kakor bi blagoslavljal in poljuboval dolge gomile, pod katerimi sta umolknila pesem in vrisk to-

Ob smrti Josipa Broza

Kristjani smo dolžni odpustiti vsem, ki nam delajo ali so nam delali krivico. Opuščanje je v tem, da krivcu — kljub njegovi hudobiji ali naši nesreči — ne želimo večnega pogubljenja, marveč milosti, da bi se skesal svojih krivičnih dejanj in se spravil z Bogom.

Tudi človeku, ki je sokriv v odločilni meri zločinov nad našim narodom in ki je po dolgi agoniji zapustil priborjene časti maršala in državnika, želimo, da bi spoznal svojo zablodo in se ji odrekel vsaj v zadnjih trenutkih življenja.

O osebnih napakah rajnih ne govorimo. O javnih krivicah pa je treba razpravljati javno — ne glede na to, če so krivci med živimi ali mrtvimi. Smrt krivičnika ni opravičilo — za zgodovinsko laž!

Prav isto, kar po nauku naše vere želimo, na primer, apostolu Judu Iškarijotu, cesarju Neronu, kralju Atili, pa diktatorjem Hitlerju in Stalinu (proti katerima smo se Slovenci borili, ko so bili sedanji jugoslovanski oblastniki še njuni zavezniki), to želimo tudi rajnemu jugoslovanskemu diktatorju Titu. In s to odkrito željo se naša krščanska dolžnost do njega in do vseh, ki so odgovorni za širjenje laži in krivic, neha, sicer ne bi sledili drugi

zapovedi naše vere — ki nam ukaže: ljubezen do Resnice.

Ne smemo namreč spregledati, da se še nepriznane in nepopravljene krivice, ki so jih Broz in njegovi zakrivili nad Slovenci in nad drugimi narodi Jugoslavije, vlečejo skozi zadnja desetletja zgodovine kakor krvava sled. In ta sled ne bo zbrisana, pa čeprav bi vsi časopisi sveta pisali o njih le slavošpeve. Edino resnica bo nekoč osvobodila, z božjo pomočjo, v enaki meri krvnike, tirane, in njih preživele žrtve.

Kadar govorimo o umrlem diktatorju, kar preradi pozabljamo, da je on stal na čelu komunistične stranke, ko je ta sredi medvojne okupacije pričela z bratomorno državljansko vojno. Nihče ni tedaj silil KP v revolucijo, niti sam Stalin ni zahteval tega. Jugoslovanski komunisti — tudi Slovenci — z Brozom na čelu so se odločili, da izrabijo čas vojne in okupacije za doseg oblasti — kakor so takrat radi ponavljali: „pa če ostanejo živi le trije Slovenci.“

Zato nosi vso odgovornost za strahote državljanske vojne dolgoletni diktator skupaj z ostalimi vodilnimi člani KP. Brez njihove odločitve se ne bi pričelo bratomorno klanje.

Ob spominu na desetletisoče pomorjenih nasprotnikov komuni-

zma med nami, jih nehote primerjamo z milijoni, katere je isti komunizem „likvidiral“ nedavno tega v Kambodži in Vietnamu, pa se nam zdi, da so roke jugoslovanskih komunistov — manj krvave.

Pa se motimo.

Broz, Kidrič, Kardelj in tovariši so s svojimi pokoli sredi Evrope po končani drugi svetovni vojni dokazali svetu, da je mogoče postati visoko spoštovan član mednarodne družbe — kljub zločinom, kljub preganjanjem političnih in idejnih nasprotnikov, kljub genocidu, kljub krvavim rokam.

Umili so si kri z rok, nataknili bele rokavice in pričeli plačevati s sposojenim denarjem mednarodne propagandne agencije. Kmalu so v očeh sveta postali iz zločincev — državniki, ideologi, strategji.

V Evropi šolani bodoči krvniki Kambodže, Vietnama, Kitajske in Kube so spoznali, da zločin na tem svetu ni kaznovan — če je le dovolj velik in imajo mogočni od njega „koristi“. Titov zgled je potrdil, da Stalinove metode niso bile uspešne le v zakotni Rusiji izpred petdesetih let, marveč da so še vedno veljaven del komunističnega boja za oblast, pa čeprav sredi dvajsetega stoletja — v sredi Evrope.

Komunistična ideologija umore opraviči, uspeh jih pomaga prikriti, denar pa otrpne vest...

Vendar množica pomorjenih ni

edina krivda komunistov nad slovenskim narodom. Tudi dejstvo, da so v odločilnem zgodovinskem trenutku, ko so že držali v rokah absolutno oblast, prepustili del slovenske zemlje tujim državam, ni znak slučajne politične nesposobnosti, temveč popolne brezbržnosti za narodovo bodočnost, kar je le posledica njihovega svetovnega nazora. Totalitarna komunistična stranka z Brozom na čelu je tedaj ponovno podredila slovenske narodne interese svojim strankarskim koristim in nosi tudi za to polno odgovornost.

Pa tudi kasneje, ko je Tito prelomil s Sovjetsko zvezo, da si je s tem rešil oblast in verjetno tudi življenje, je njegova stranka sicer spremenila taktiko v odnosu do prebivalstva, a je ostala narodu škodljiva ter družbeno razkrojevalna kakor prej.

Res, niso več množično morili teles, zato pa so se jugoslovanski komunisti pod istim Josipom Brozom trudili še naprej, kako ubiti slovensko dušo. Na žalost so pokazali svojo sposobnost rušenja, tudi na tem področju.

Ko je prva leta KP priganjala mladino k morjenju političnih nasprotnikov, je s tem vzgajala rod morivcev, ki so postali zaradi zavesti krivde tudi sami kakor mrtvi za kakršnokoli delo med narodom. Temu družbenemu bremenu pa je nasilje komunistične diktature dodajalo vedno nove, mnogokrat nekrvave, žrtve. Vsi, ki so iz strahu umolknil, vsi, ki so

prodali prepričanje za dobro službo, za boljše stanovanje, za navidezen mir, tudi ti so vsaj deloma omrtveli. In starši, ki so pod vplivom teoretičnega in praktičnega materializma dali moriti svoje nerojene otroke? Tudi v njihovih dušah se je naselila smrt. Pa očetje, katere je sram priznati sinovom, da so se v svoji mladosti borili proti komunizmu, in ki skrivajo celo pred lastno družino, da rdečega totalitarizma ne odobravajo; pa otroci, ki verjamejo raje partiji kakor staršem, ker mislijo, da si bodo s tem zagotovili ugodnejšo bodočnost; in vsi tisti, ki so nekoč sicer zapeljani, a polni slovenskega zanosa, sodelovali s komunistično stranko v OF, pa danes kljub razočaranju ne store ničesar za nekdanje ideale; pa tisti duhovniki, ki so za ceno miru in podpore omilili svoj glas... Preko vseh teh in podobnih je KP dosegla, da izginja iz narodovega duha polagoma življenjska rast in jo nadomešča le kratkovidno iskanje „koristi“.

Življenjski standard je podkupnina, s katero skuša slovenska KP kupiti vest našega naroda. Prav dobro namreč ve, da z vestjo izgublja tako posameznik kakor ves narod svojo notranjo življenjsko silo. Tudi za to ogrožanje naše narodne eksistence je soodgovoren diktator, ki je postal v zadnjih mesecih življenja tudi sam igrača sistema, katerega je pomagal ustvariti in znal dolga leta izrabljati sebi v prid.

Ni še dolgo tega, kar nam je hotel sosed z orožjem vzeti zemljo, ki je del narodne lastnine. Naletel je na odpor. Zdaj, ko nam partija uničuje našo narodno samobitnost in zavest — za skledo leče — pa se premnogi še vedno blaženo smehljajo, čeprav nosijo v usta zadnjo žlico in je posoda že postrgana — do dna.

Ali smo se kdaj vprašali, odkod materialno blagostanje, s katerim se ponaša rdeča tovarišija? Je to res prislužen denar...? Komunistični oblastniki pod vodstvom Josipa Broza so dolga leta prodajali svojo politično pripadnost na mednarodnem trgu. Od skupička so vrgli med ljudstvo pest drobiža in obljub. Hkrati so dovolili, da se z našim delom krepí gospodarstvo drugih držav, ki niso obremenjene s težo marksističnega dogmatizma. Dovolili so tudi, da naši delavci prinašajo iz tujine, kar so tam prigarali, dovolili so bančne račune v dolarjih in markah, dovolili so tujcem, da kupujejo slovensko zemljo in podjetja, dovolili so... a zahtevali molk. To je bila cena.

Korupcija od maršala do vratarja je imela množico tihih in skrivanih prič. Ni bila skrivnost, zakaj in odkod mednarodni krediti, ni bila skrivnost, odkod blagostanje, a je bilo prijetneje verjeti v čudež samouprave in pozabiti na vse, kar bi utegnilo motiti tovariše, ki so imeli v rokah oblast in ključ do blagostanja.

Tudi te moralne nesreče je so-kriv Josip Broz.

Le sčasoma bo mogoče presoditi v celoti stvarno in duhovno opustošenje, ki ga je slovenskemu narodu prinesla diktatura komunistične stranke. Takrat bo po-

stalo jasno vsem rojakom, doma in po svetu, da spada ime Josipa Broza med imena nasilnikov, katere je slovenski narod moral pretrpeti na svoji tisočletni zgodovinski poti.

Marko Kremžar

Sedanji slovenski trenutek

Lanskega 17. decembra se je na konferenci SZDL spoprijel Ribičič z zahtevami nekaterih slovenskih katoličanov iz zadnjega časa in omenjene kritike imenoval „posamezne jastrebe“.

Tri dni kasneje se je z „jastreb“ soočil še republiški sekretar za notranje zadeve Janez Zemljarič. Med drugim je rekel: „V zadnjem obdobju se je znotraj rimsko katoliške Cerkve na Slovenskem eksponirala in razvila širšo dejavnost manjša skupina teologov in nekaterih drugih posameznikov. Ta krog napada v imenu nekih posebnih verskih pravic marksizem kot ideološko osnovo našega družbenega razvoja, našo ustavno ureditev, vlogo zveze komunistov, vsebino in smoter našega vzgojnoizobraževalnega dela in duhovnike, ki sprejemajo socialistično samoupravno ureditev. Terjajo vključitev verskega pouka v šole in odprtje javnih informacijskih sredstev, zlasti televizije, za versko delovanje. Sledč politično zelo prozornim kam-

panjam o človekovih pravicah na Zahodu govoričijo in pisarijo o nekakšni neenakopravnosti v javnem življenju pri nas.“

Kdor primerja zahteve posameznih katoličanov s tem, kar sta izjavila Ribičič in Zemljarič, se zgrozi: kaj vse sta tadva v njih našla! Koliko polresnic, netočnosti, podtikanj, izmišljotin v njih izjavah!

Le kdo iz katoliškega tabora je npr. zahteval privilegije o šolskem sistemu? Če so pa zahtevali odpravo načrtnega širjenja brezboštva po šolah, so se potegnili samo za prirojene pravice, ki jih ne sme nihče nikomur v imenu ničesar kratiti. Le kdo iz katoliškega tabora je po letu 1952 še kdaj zahteval vključitev verouka v slovenske šole? Zakaj se zahtevam po osnovnih človekovih pravicah tako brž in zlahka pritisne nalepka verske nestrpnosti? Kako je mogoče, da se upravičena zahteva po popravku ustave, kjer ta omejuje človekove pravice z interesi nedemokratičnega socia-

lizma, tako mirno navaja kot pot, po kateri naj bi dobila Cerkev v slovenski družbi posebne pravice? Zakaj naj bi bili skrajneži tisti, ki zahtevajo za vse občane dostop do vseh služb in, če je pogoj za to članstvo ZK, pač tudi dopustitev vernih kot vernih v ZK? V imenu kakšne zgodovine si drzne kdo izpodbijati zasluge Korošca, Ehrlicha in Rožmana? Kaj gre res le za „govoričenje in pisarjenje o neki neenakopravnosti“, če je za malone vse višje službe v Sloveniji danes potrebna moralno-politična kvalifikacija, z drugo besedo, rdeča knjižica?

Režim je posegel proti „skrajnežem“ že tudi po administrativnih ukrepih: 8. decembra 1979 je naredila notranja uprava pri Križniku in Ošlaku hišno preiskavo. Poleg tega je postal Ošlak od 1. februarja v mežiškem rudniku kopč rude.

Nekateri v Ljubljani vedo povedati, da sta namerovala Ribičič in Kolman z administrativnimi ukrepi (s hišno preiskavo, ovadbo javnemu tožilcu in sodnim procesom) nastopiti proti „bandi štirih“, kakor v šali imenujejo štiri bogoslovne profesorje iz priloge Znamenja in klicaji, ki jo je na Križnikovo pobudo in pod njegovim uredništvom izdala Družina. Pravijo, da se je tej Ribičičevi in Kolmanovi nameri uprl nihče drug kot Janez Zemljarič, šef slovenske Udbe: menda je izjavil, da bi takšen postopek v mednarodni

javnosti ugledu Jugoslavije prejškodil kot koristil.

Prišlo je na dan, da so Ribičičeve obtožbe, češ da se pojavljajo „slovenske zastave brez zvezd“, neutemeljene: na proslavi „dneva republike“ na bogoslovni fakulteti sploh ni bilo zastav, marveč so poleg Titovega portreta in jugoslovanskega grba viseli le okrasni trakovi, ki so ponazarjali pristno slovensko zastavo. Ribičičevo proticerkveno gonjo je ob spoznanju neutemeljenosti njegove obtožbe v nekem pogovoru obsodil celó Popit, predsednik KPS.

Proti štirim profesorjem iz priloge Družine je za kulisami še naprej rovaril predsednik verske komisije Kolman, ki mu v Ljubljani pravijo kar „partizanski škorenj“. Mahnil jo je v Beogradu k vatikanskemu nunciju Cecchiniju, a je naletel. Zatožil je štiri profesorje, češ da s svojim pisanjem zastrupljajo dobre odnose med Cerkvijo in državo na Slovenskem. Nuncij je Kolmana sicer sprejel, dal pa mu je vedeti, da ni pripravljen sprejemati državnih pritožb na račun slovenskih katoličanov po tej poti. Nuncij se je pritožil na jugoslovansko zunanje ministrstvo; to je nato poslalo Kolmanu ukor, ker ni upošteval redne diplomatske poti.

V „verski boj“ na Slovenskem se je spustil tudi znani partijski strokovnjak za verska vprašanja (in bivši idrijski ministrant) Kerševan. V partijski Teoriji in praksi (79/10) je precej ostro

napadel „nekatero razpravo iz zbornika predavanj s teološkega tečaja o aktualnih temah za študente in izobražence 1978-79 z naslovom „Duha ne ugašajte“ in nekatere „razprave v jugoslovanski katoliški publicistiki ob izidu knjige Tode Kurtovića“ Cerkve in religija v socialistični samoupravnici družbi. Tem razpravam očita Kerševan „udarna gesla in bojevito držo“. Kerševanovo besedilo je v skrajšani obliki objavilo tudi Delo (22. dec. 79).

Kerševan se je v reviji Naši razgledi (14. dec. 79) obširno lotil tudi priloge Družine. Štirim profesorjem je očital, da so preveč očitno zanemarili „temeljno naravnost učbenika, ki vendarle strpno, neenostransko obravnava vprašanja v zvezi z religijo, usmerja k sožitju med verujočimi in neverujočimi“.

V slovenski matični prostor je moral — saj je šlo za utišanje katoliškega glasu — poseči tudi Messner, profesor na Slovenski gimnaziji v Celovcu, ki se je sam predstavil kot „po vzgoji mladih let(še zmeraj)kristjan, po družbenopolitični usmeritvi komunist“. V Ljubljanskem dnevniku (10. jan. 80) je grobo napadel prof. Rodeta zaradi njegovega pogovora s celovško Kleine Zeitung. Profesor Rode gotovo ni poznal protislovenske usmerjenosti tega celovškega časopisa, zato se je z njim pogovarjal. To je bil pa pri tem tudi edini njegov „greh“. Vsebinsko — v pogovoru je raz-

pravljajal o drugorazrednosti slovenskih katoličanov v matičnem prostoru — mu ni mogoče v ničemer ugovarjati. Dokaz za to je tudi dejstvo, da Ljubljanski dnevnik Rodetovega pogovora ni objavil, češ da to ni „v njihovi navadi“. Sprašujemo se, zakaj se ni Ljubljanski dnevnik v tem primeru držal Ribičičevega navodila (od 17. dec. 79), da je treba vsako „napisano protiustavno besedo“ takoj in brez prikrivanja posredovati „presoji naše javnosti“.

Hujšega partijskega maščevanja je slovenske katoličane, ki so se jeli v zadnjem času odločneje potegovati za svobodo vere in Cerkve v Sloveniji, verjetno obvarovala Titova bolezen, ki sta se ji pridružili še nevarna afganistanska kriza in skoraj brezizhodni položaj jugoslovanskega gospodarstva. Režim si ni mogel privoščiti še dodatnega spopada s Cerkvijo, ki uživa v vsem narodu, celó pri mnogih komunističnih, nesporen ugled. Zato se je režim za nekaj časa umaknil.

Da bo pregled dogajanja v zadnjem času popoln, je treba omeniti tudi letošnji novoletni sprejem (9. januarja) režimske verske komisije za predstavnike verskih skupnosti v Ljubljani, čeprav smo o njem že poročali v zadnji številki med izrezki iz časopisov. Uradno je potekal sprejem v znamenju „miru — skupnega hotenja“, čeprav je bilo dejansko opaziti znatno ohladitev

v medsebojnih odnosih. Večina navzočih duhovnikov ni mogla razumeti, da se nadškof Pogačnik ni potegnil za štiri profesorje ljubljanskega bogoslovja, ob katere se je tedaj obregnil Kolman, in da je nadškof dejal, da „ves čas ni prišlo do nobenih administrativnih ukrepov... ali kaj podobnega zoper kakega duhovnika“, ko je vendar imel 8. dec. 79 Križnik hišno preiskavo in policijsko zasliševanje. Navzoči duhovniki so bili tudi mnjenja, da se nadškof ni dolžan zahvaljevati nedemokratičnemu režimu za to, da ni trenutno nobenega duhovnika v ječi, pač pa, da se pred slehernikom odločno potegne za pravice vsakega človeka.

V januarju je jela partija slovensko Cerkev dobesedno snubiti (glej uvodnik Naše luči 80-3!).

Sredi meseca je Ribičič povabil nadškofa Pogačnika, da bi v duhu „medsebojnega zaupanja in spoštovanja“ pregledala „aktualni družbenopolitični položaj“. Posamezne krajevne oblasti so priredile za tamkajšnje duhovnike podobne sprejeme, na katerih so jih seznanile s težko Titovo boleznijo, nevarnostjo sovjetskega vdora in gospodarstvom na psu. Partija je prosila duhovnike za razumevanje in pomoč: s svojim ugledom naj bi pomirjevalno vplivali na zmedene množice. Slovenska Cerkev je pri svoji obljubi pomoči doslej zamudila zgodovinsko priložnost, da bi odločno

postavila svoje pravične zahteve.

Druga partijska poteza za pridobitev slovenske Cerkve je bila ta, da je notranja uprava ovadila javnemu tožilcu rimskega dopisnika Dela Tedeška in odgovornega urednika tednika Teleksa Apiha, češ da sta žalila „poglavarja tuje države“ papeža Janeza Pavla II. V Teleksu je namreč objavil Tedeško pogovor z italijansko novinarko Oriano Fallaci, kjer se ona o papežu res neprimerno izraža. A zajec je tičal v drugem grmu: za partijski spor z Apihom je že nekaj časa vedela vsa Ljubljana. Apih je namreč dovolil, da je v Teleksu izšla marsikatera bridka na račun komunističnega režima v Sloveniji. Tedeškov pogovor s Fallacijevo je bil partiji le dobrodošla priložnost, da je Apiha odstavila.

Verska komisija je 6. februarja 80 pod Kolmanovim vodstvom ugotovila, da je rimskokatoliška Cerkev, „še zlasti njeno vodstvo“, s svojo „naravnostjo in nekaterimi potezami v sedanjem zapletenem in občutljivem mednarodnem položaju“ pokazala „interes in skrb za našo družbeno skupnost“. Seveda pa se je komisiji zdelo potrebno, da pri tem ponovno ošvrkne samosvoje delovanje „manjše skupine teologov oziroma posameznikov na ljubljanskem bogoslovju“. Počasi se v slovenskem prostoru odkriva pravi Kolmanov obraz. (bo še)

(Naša luč, 80-4).

Misijonski molitveni namen za junij

Misijonski molitveni namen za junij je, da bi se molitveno izkustvo in življenje vseh, ki v Aziji verujejo v Boga, odprlo polnosti evangeljske luči.

„Azijski narodi so danes izpostavljeni velikim težavam in napadom sekularizma in ateizma, ki uničujeta njihovo vero v Boga... Prosimo Boga, da bi nam pomagal ohraniti duhovno dediščino Azije“, je rekel kardinal L. T. Picachy, kalkutski nadškof in predsednik indijske škofovske konference, pri otvoritvi 2. zasedanja vseh azijskih škofovskih konferenc v Kalkuti 1. 1978.

Pri tem srečanju so se posebno posvetili problemu molitve v hinduizmu, budizmu in islamu. Govorili so o vrednosti in bogastvu molitve. Spoznali so, da Azija lahko mnogo prispeva k pravi krščanski duhovnosti, posebno k molitvi, kajti v tem ima Azija bogato dediščino. Azijec moli z

dušo in telesom in zato je njegova molitev globoka. Azijci so razvili posebno tehniko motrenja-kontemplacije. Azija nam daje tudi druga izkustva in pobožnosti svojih vernikov, ki se s srcem in dušo obračajo k Bogu.

Namen tega meseca je, da bi se vse to bogastvo molitve odprlo Kristusovi luči in da bi ga ta luč prežela. — To zasedanje je predlagalo srečanja med različnimi verami, pri katerih bi sodelovali tudi azijski kristjani in podali svoja verska izkustva. Takšno srečanje bi pomenilo pogovor, duhovno presojanje, predvsem pa odprtost do drugega. To pa je mogoče le v iskrenosti, ponižnosti in velikem medsebojnem spoštovanju. Tako bi duhovno bogastvo azijskih dežel obogatilo molitveno življenje Cerkve, Kristus pa bo to dediščino osvetlil s svojo lučjo.

J. Roblek

Kardinal König na Kitajskem

Za francoskim kardinalom Etchegarayem je marca obiskal Kitajsko še dunajski kardinal Franz König. Pogovarjal se je s škofom iz Pekinga in iz Changdeja, zastopnikoma „patriotičnih katoličanov“. Obiskal je pekinško univerzo in predaval o katoliški Cerkvi. Obiskal je tudi Nanking. König je dejal v Pekingu, da

se bodo pogovori med Vatikanom in kitajskimi predstavniki nadaljevali, čeprav pekinške vlade sedaj ne zanima vzpostavitev odnosov z apostolskim sedežem. Diplomatski odnosi so bili prekinjeni leta 1957. Režim moti zlasti vprašanje Formoze, ki jo Vatikan priznava. Delovanje Cerkve na Kitajskem doživlja še zmeraj najhujše ovire.

Pomanjkanje in lakota v Latinski Ameriki

(Nadaljevanje)

3. Prebivalstvo brez sredstev za preživljanje

Govorimo o pomanjkanju in lakoti v Latinski Ameriki in skušamo odkriti glavne in globlje vzroke pri tem in tako tudi načine, kako odpraviti to zlo. V vprašanju o delitvi dobrin med prebivalstvom prihajamo tu do najbolj perečega primera ljudi, ki so brez sredstev za preživljanje. Življenje nam kaže tri glavne vrste takih ljudi: a) brezposelne (deloma tiste, ki zelo malo zaslužijo), b) zapuščene otroke, c) zapuščene bolnike in stare ljudi.

Za Latinsko Ameriko nam o tem govori Dokument iz Pueble: o brezposelnosti in njenih vzrokih (29. 37), o „otrocih, ki jih tare siromaštvo že izpred rojstva in so onesposobljeni zaradi duševnih ali telesnih napak“, o „zapuščenih otrocih“, o „blodečih otrocih brez doma, po mestih, ki so večkrat izrabljani, sad siromaštva in propada družine“ (32.577); omenja veliko otroško umrljivost (29); o starih ljudeh, ki da jih „Je vsak dan več in žive potisnjene v stran in popolnoma zapušče-

ni v družbi napredka, ki se ne zmeni za ljudi, ki ne proizvajajo“ (39.1266).

Stisko tega prebivalstva izrablja v svobodnem svetu večkrat marksistična propaganda, kot da kaže zgrešenost sistema samega, ki je zgrajen na zasebni lastnini. Drugi vatikanski koncil o tem pravi: „Zasebna lastnina pa ima po svoji naravi tudi socialni značaj, ki je utemeljen v načelu o skupnostni določenosti dobrin. Če ta socialni značaj ni upoštevan, more lastnina mnogokrat postati povod za pohlepnost in za hude nered, tako da daje pretvezo tistim, ki napadajo pravico do zasebne lastnine samo“ (Cerkev v sedanjem svetu 71, 5).

To siromaštvo je neki socialni nered, ki ima različne vzroke. Brezposelnost je splošno iz pomanjkanja pravega gospodarskega razvoja. Zapuščeni otroci, bolniki in stari ljudje trpijo predvsem zaradi krize družine; v urejeni družbi so ti ljudje namreč najboljše oskrbovani in se najbolj počutijo, kot v najbolj naravnem okolju, prav v družini.

Tudi v Latinski Ameriki se ču-

ti veliko pomanjkanje zdravih in trdno zgrajenih družin. Veliko otrok je nezakonskih, brez znane- ga očeta (kot smo že ugotavljali na svojem mestu). Drugi se poročajo zelo mladi in mnogi brez vsake ekonomske in moralne priprave. Mnogi od teh zakonov so zgolj dejanske zveze (juntados), brez vsake družbene kontrole, bodisi države bodisi Cerkve. Otroci se večkrat rojevajo brez pravega čuta odgovornosti roditeljev: otrok je veliko, večkrat v nezdravem okolju, ko starši niti ne znajo skrbeti za njihovo zdravje, včasih pa ne morejo ali nočejo. Mnogo zakonov je ločenih in otroci so prepuščeni bolezni in stradanju. (Pod tem vidikom bi bilo ne samo zanimivo, ampak močno poučno in potrebno za resnično poznanje problema, ugotoviti vse prave vzroke, daljne in neposredne, zakaj v Braziliji umira na uro 50 otrok pod enim letom starosti.)

V takem položaju bolniki in stari ljudje morejo še manj pričakovati od družine kot otroci.

Seveda je teh razmer veliko kriva splošna gospodarska zaostalost, ki onemogoča razvoj in pravi napredek na drugih področjih. Tako je med obojim vzajemno vplivanje in je potrebno zdravljenje na obeh področjih: gospodarskem in moralnem.

A naj bi bili vzroki siromaštva in trpljenja teh ljudi kakršni koli, za vsakega velja, da ima pravico do vsega, kar mu je za primerno življenje potrebno, in

do primerne oskrbe v starosti in bolezni. Zato imajo sposobni pravico do dela, da si zaslužijo potrebno; če dela ne dobe, imajo pravico do vsega, kar potrebujejo za življenje. Zapuščeni otroci, bolniki in stari ljudje imajo pravico do potrebne oskrbe, ki naj bi jim jo dala predvsem družina; če to od nje ne dobe, imajo pravico to prejeti od drugod.

V skladu z onovnimi naravnimi in verskimi resnicami o smislu sveta in človekovem položaju v njem so dane vse dobrine sveta za življenje vseh; svet je kot za vso človeško družino pogrnjena skupna miza. Ta namen se najlepše dosega v socialnem redu zasebne lastnine. A vsa zasebna lastnina ima vedno to socialno vezanost, da ne sme ovirati splošno življenje ljudi, ampak mu mora služiti. Sistem privatne lastnine ima prav namen pomagati vsem, da pridejo do primerne- ga svojega premoženja.

Ljudem, ki so brez sredstev za življenje, imajo dolžnost pomagati tisti, ki imajo, sorazmerno po bogastvu dobrin, ki jih kdo ima, družba in zasebniki.

Zadnji vatikanski koncil o tem govori v konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu: „Bog je zemlja z vsem, kar vsebuje, določil za uporabo vsem ljudem in narodom, tako da morajo ustvarjene dobrine v pravem sorazmerju pri- tekati v roke vseh; pri tem naj bo pravičnost vodnica, ljubezen pa njena spremljevalka. Naj v skla-

du z različnimi in spremenljivimi okoliščinami obstoje kakršne koli oblike lastnine, prilagojene različnim zakonitim uredbam ljudstev, vedno je treba upoštevati dejstvo, da so zemeljske dobrine določene za vse ljudi. Zato mora pri uporabljanju teh dobrin človek na zunanje reči, ki jih ima zakonito v lasti, gledati ne tako, kakor da bi bile samo njegove, temveč mora gledati nanje tudi kot na skupne: v tem pomenu namreč, da morejo koristiti ne le njemu, ampak tudi drugim. Sicer pa slehernemu človeku pripada pravica, da ima del dobrin, kakršen zadostuje njemu in njegovi družini. Takšna je bila misel cerkvenih očetov in učiteljev, ki so učili, da so ljudje dolžni podpirati uboge, in sicer ne le iz svojega preobilja. Kdor pa se nahaja v skrajni stiski, ima pravico, da si iz bogatstva drugih preskrbi, kar mu je potrebno. Ker tolikeri po svetu trpijo lakoto, zato cerkveni zbor nujno poziva vse posameznike in vse oblasti, naj se spominjajo tistega stavka cerkvenih očetov: „Nasiti tistega, ki umira od lakote, kajti če ga nisi nasitil, si ga ubil“; in naj zato, vsakdo po svojih zmožnostih, res daje na razpolago svoje dobrine ter jih koristno uporabi zlasti na ta način, da, bodisi posameznike bodisi narode, oskrbi s sredstvi, s katerimi bodo ti mogli pomagati sami sebi in se razvijati (69, 1).

Pri tej pomoči moramo seveda ločiti dvojno pot: reševanje polo-

žaja na dolgo roko in takojšnjo hitro pomoč ljudem, ki so v stiski. Reševanje na dolgo roko je zdravljenje tega socialnega nereda v njegovih koreninah, pri vzrokih, ki so privedli do tega težkega položaja. Treba je skrbeti za razvoj in smotrno organizacijo vsega gospodarstva in za pravično delitev dobrin; tako naj vsi sposobni dobe primerno delo in pravično plačo. Potrebna je vzgoja mladine za odgovorno očetovstvo, s poukom in zakonodajo skrbeti za zgraditev urejene in trdne družine; na njej bo tudi zrasla socialno bolj urejena družba in bo manj zapuščenih otrok in bolnikov in starih ljudi. To so velike naloge, ki jih potrebe družbe nalagajo državi in tudi Cerkvi in posameznikom.

A potrebna je v teh primerih tudi hitra, takojšnja pomoč; gre namreč za ljudi, ki umirajo v pomanjkanju; to je pomoč v sili in ne trajna rešitev problema.

Na prvem mestu je tu družba (država, provinca, občina), ki ima mogočna finančna sredstva v ta namen in tudi organizirano socialno skrbstvo. Saj tudi v ta namen družba pobira davke pri tistih, ki imajo premoženje, in jih tudi zvišuje, kot narekujejo potrebe. Tako država v tej sili daje resnično brezposelnim tudi posebno socialno podporo. A to je, kot rečeno, le zasilno in trenutno reševanje v najnujnejših primerih in je potrebna neka previdnost, ker sicer more imeti ta podpora nasprotni učinek in ljudi odvrčati od dela.

„Mednarodne statistike ugotavljajo, da prejema več kot 25% ljudi brezposelno podporo iz navideznih razlogov. To pa pomeni namerno oškodovanje države in ljudstva“ (Ahčin, Socialna ekonomija, št. 26).

Za zapuščene otroke, bolnike in stare ljudi družba ustanavlja zavetišča in bolnišnice. V Latinski Ameriki je to zelo skromno in pomanjkljivo v primeri z velikimi potrebami, pač v skladu s celotnim položajem družbe. Same na sebi pa so te ustanove vsaj znamenje neke dobre volje pri reševanju položaja. A v teh ustanovah se večkrat tudi kaže, kako je zgolj uradna in brezosebna pomoč družbe splošno slabotna v pomoči zapuščenim in trpečim. Če ni v osebju globokega socialnega čutenja in dobrote do trpečih, ta pomoč ne more v polnosti dosegati svojega namena. Nasprotno celo vidimo, kako se včasih te javne ustanove dobrodelnosti zlorablja na škodo trpečih. Večkrat so zelo zanemarjene in se na račun tujega trpljenja vrše velike poneverbe: z javnimi fondi v te namene, s sanitetnim materialom v bolnišnicah, z zalogami živil itd. To so vse obsodbe vredni socialni zločini, ki je družba v njih kaznovanju večkrat premila. (V Argentini smo bili zadnji čas priče velike korupcije v PAMI, na škodo upokojencev. Njeni uradniki in farmacevti so v dogovoru skupaj praznikili socialne fonde s ponarejenimi potrdili o kupljenih zdravilih, ki v resnici niso bila pro-

dana, pa jim jih je PAMI plačevala. Udeleženi so bili torej pri tej korupciji izobraženci, farmacevti, ki so njihove lekarne prave zlate jame dohodkov, kot nekateri sami priznavajo, pa so si še polnili žepe na račun bolnikov, skupaj z uradniki PAMI.)

Zato država večkrat daje podporo ustanovam privatne dobrodelnosti v ta namen, ki svoje poslanstvo splošno morejo bolje vršiti kot državne ustanove. Koder je namreč v družbi socialno mišljenje, zlasti pod vplivom verske vzgoje, se ob teh potrebah pojavlja tudi privatno organizirana dobrodelnost v pomoč zapuščenim otrokom, bolnikom in starim ljudem. Ta pomoč izvira iz prave dobrote do trpečih in usmiljenja. (Moremo jo tudi še gledati kot dolžnost pravičnosti; zakaj tisti, ki imajo premoženje, samo z davki redno še niso zadostili popolnoma socialni funkciji svojega premoženja, ob veliki stiski trpečih.)

Večkrat opažamo, kako veliko dobrodelnost v pomoč tem zapuščenim razvijajo po različnih deželah po svetu tudi organizirana verstva. Med njimi se že od nekdaj v tem odlikuje krščanstvo, v skladu s svojim naukom dejavne ljubezni do človeka. Cerkev se je vedno čutila poklicano, da tu pomaga, ne samo z ugotavljanjem in obsojanjem težkega položaja, ampak tudi z organiziranjem privatne dejavnosti med verniki na karitativnem področju. Cerkev je vedno to imela za svojo pravico in dolžnost. Ta

njena dejavnost najlepše dopolnjuje delo svetne družbe. V svobodnem svetu je tudi danes ta njena pomoč zaželená in dobrodošla. Le v komunističnih državah ji ne priznajo te pravice in ji je karitativno delovanje strogo prepovedano. Cerkvi je dovoljeno zgolj versko-liturgično delovanje znotraj cerkvenih prostorov. Zunaj kulturnih prostorov je duhovniku, ki bi kot izobraženec mogel veliko koristiti svojemu narodu, strogo prepovedano vsako organizirano delovanje,

pa naj bi bilo še tako koristno za ljudstvo. Vsak njegov poskus na kulturnem področju (petje, glasba, igre, izleti z mladino, šport...) ali dobrotelčnosti, da bi jo organiziral med verniki v pomoč potrebnim in trpečim, komunistična oblast strogo prepoveduje in kaznuje. To da bi bile „vzporedne strukture“, ker da je to izključno stvar države, čeprav sama tega poslanstva ne more ali ne zna v polnosti izvršiti.

Franc Gnidovec

Posebna sinoda ukrajinskih škofov

24. marca se je z božjo službo v stari cerkveni slovanščini in bizantinskem obredu v Sikstinski kapeli v Vatikanu začela posebna sinoda ukrajinskih škofov. Sveto bogoslužje je vodil Janez Pavel II., ob njem je bil ukrajinski višji nadškof kardinal Josip Slipyj. Z raznih strani sveta zbrani škofje so se potem čez teden posvetovali o vprašanjih, ki zadevajo ukrajinske katoliške vernike vzhodnega obreda.

Na sinodo so bili povabljeni vsi škofje ukrajinske diaspore. V cerkvenem pogledu je ta razdeljena na metropolijo v Philadelphiji (ZDA) s sufraganomoma v Chicagu in Stamfordu, na metropolijo v Winnipegu (Kanada) s sufragani v Edmontonu, New Westminsteru, Saskatoonu in Toron-

tu, ter na apostolske eksarhate v Angliji, Avstraliji, Zahodni Nemčiji, Franciji. Lastnega škofa imajo tudi v Argentini (Šapelak) in Brazilu. Uniatski škofje so tudi v Jugoslaviji, na Slovaškem in Madžarskem. V Galiciji (Zahodni Ukrajini) je glavni sedež z Rimom združenih Ukrajincev v Lvovu s sufraganomoma v Stanislavovu in Przemyslu.

O tej sinodi niso veliko govorili. Vatikanski tiskovni zastopnik jo je napovedal šele dober teden pred začetkom sinode.

Sinoda se je končala 24. marca. Sinode se je ves teden udeleževalo 15 ukrajinskih škofov, ki delujejo med Ukrajinci po raznih krajih sveta. Treh ni bilo iz zdravstvenih razlogov. Vsebina pogovorov in

razprav je ostala javnosti prikrita.

V Vatikanu so 27. marca objavili le sklepno poročilo, ki pravi, da je papež sinodo končal z govorom v ukrajinščini. Pohvalil je škofe za njihovo dobrohotnost sodelovanje. „Glej, kako je dobro in prijetno, če bratje živijo skupaj!“ je vzkliknil z besedami 132. psalma. „Gospod blagoslavlja le tam, kjer je sloga, tam daje življenje na veke.“

Nato je razglasil, da je izbral za koadjutorja s pravico nasledstva višjemu nadšk. Slipyju ameriškega ukrajinskega metropolita Miroslava Lubachivskega iz Philadelphije. To je bilo prvo ime na seznamu, ki so mu ga predložili škofje. Miroslava Ivana Lubachivskega je lani 12. novembra sam posvetil v Sikstinski kapeli za škofa.

Zadnje mesece so stiki med Vatikanom in Sovjetijo zamrzili. Jezna Moskve, ki je dosegla vrh, ko je Janez Pavel II. sprejel ruskega disidenta Morozova, je izbruhnila iz sumnje, da nudi papež vso versko oporo disidentstvu in da gleda s simpatijo na nacionalistično čustvovanje Ukrajincev.

Najbolj vznemirljive pa so bile težave, ki so se pojavile v določenem trenutku z rusko pravoslavno Cerkvijo.

Potek procesa je bil nekako takšen: 19. marca 1979 je papež v pismu kardinalu Slipyju pohvalil uniatsko ukrajinsko skupnost ob obhajanju tisočletnice krščanstva v Ukrajini. Odmev na Vzhodu je bil silen. Pooblašeneec za zunanje zadeve ruske pravoslavne Cerkve Juvenalij je

4. septembra vprašal Vatikan, če papeževo pismo Slipyju ukinja ekumenska prizadevanja.

Nekateri svetovalci so tedaj opozorili papeža na dvojne nevarnosti: oslabitev prizadevanj za zbliževanje z vzhodnimi Cerkvami in izguba še nekaj tistega malega, ki je pomalem dosegala od komunističnih režimov glede verske svobode za vernike in vsaj rahlega popuščanja v Evropi.

Da bi se ognil tema nevarnostima, je Vatikan napravil nekaj potez: Tajništvo za ednost z ločenimi brati je zagotovilo ruski pravoslavni Cerkvi, da so ekumenska prizadevanja nepreklicna in brez sleherne politične primesi. Ukrajinski nacionalizem torej nima nič opraviti pri prizadevanju za ednost Cerkva. To pismo je bilo poslano iz Rima 22. septembra. Moskovski patriarhat se je vsaj navidezno pomiril in svetoval Rimu teološko srečanje, ki bi nadaljevalo delo srečanja v Tridentu leta 1796. Druga poteza Vatikana je bila v tem, da je zaprosil sovjetsko vlado za širše pravice za vernike. Priložnost se je ponudila, ko je odhajal iz Rima sovjetski poslanik Rihov. Pred odhodom se je z njim setal kardinal Casaroli 18. februarja.

12. marca je odpotovalo v Odeso vatikansko zastopništvo na srečanje s pravoslavnimi, kardinal Willebrands, ki je zastopništvo vodil, je pa 18. februarja skočil še v Moskvo.

Kakšna bo reakcija ruske pravoslavne Cerkve, v mnogočem podvržene režimu, in sovjetske vlade na ukrajinsko sinodo, bo pokazal čas.

Nemški škofje o Küngu

Vsebinsko najbolj zgoščen, obenem mirno pretehtan in zares vsestransko pravičen odgovor so dali nemški škofje v svoji kratki skupni besedi „h Küngovemu primeru“. To „skupno besedo“ so po naročilu škofov v nemških katoliških cerkvah prebrali 13. januarja letos. Tu jo navajamo kar v celoti.

Papežu in škofom je bilo treba v razpravljanju s profesorjem Hansom Küngom napraviti pomembno odločitev. Morali so mu odtegniti pooblastilo za poučevanje teologije v imenu Cerkve. Mnogim, ki iščejo in vprašujejo, je prof. Küng odprl dostop do temeljnih religioznih vprašanj, pri mnogih vernikih pa so nazaranja, ki jih je izrekel, tudi naprava zmedo. Mi nemški škofje smo v popolni edinosti s papežem navzlic dolgoletnim poizkusom razjasnjevanja in pogovorov, žal, prisiljeni ugotoviti: Prof. Küng zastopa v pomembnih točkah vere takšne nazore, ki nasprotujejo obveznemu nauku Cerkve. Dokler to traja, toliko časa Küng ne more v imenu Cerkve biti učitelj teologije. Mi ne sodimo o tem, kaj Küng osebno veruje, marveč o tem, kaj piše in predava.

Mnogokaj, tudi marsikaj različnega je bilo v zadnjih tednih izrečenega h Küngovemu primeru. Ali je bilo pri postopku zoper nje-

ga vse prav? Ali ne gre pri spor- nih točkah vendarle samo za ob- robna vprašanja? Ali se ne po- mika Cerkev nazaj za drugi vati- kanski koncil? Kako je s svobodo v Cerkvi? Škofje smo vernikom in javnosti dolžni spregovoriti be- sedo, ki naj stvar razjasni in po- maga k pravičnemu gledanju.

1. V ospredju razpravljanj sto- ji beseda „nezmoten“. Seveda nih- če v Cerkvi — niti papež — ne ostane v vsem svojem govorje- nju in delovanju obvarovan zmo- te in napak. O tem nauk o „ne- zmotnosti“ v Cerkvi ne govori. Ta nauk marveč pravi: Kadar pa- pež kot najvišji učitelj Cerkve ali pa vesoljni cerkveni zbor ali pa škofje soglasno s papežem u- gotavljajo, kaj je kot od Boga ra- zodeto treba varovati, tedaj jih pomoč Svetega Duha varuje pred zmoto. O tem pa prof. Küng dvo- mi. Pri tem je njemu samemu ja- sno, kako vprašanje o nezmotno- sti v Cerkvi zelo prizadeva teme- lje vere, Cerkve in teologije.

2. Prof. Kung naglaša, da noče spodbijati obveznega nauka Cer- kve, marveč le Cerkvi postavljati „vprašanja“. Toda velika razlika je, ali kdo vprašuje, kaj pomeni določena trditev in kako jo je tre- ba utemeljiti, ali pa to trditev samo postavlja pod vprašaj in s tem pod dvom. In ugotoviti mora- mo: prof. Küng enoumno postav-

lja pod dvom obvezni cerkveni nauk.

3. Ali pa ni nezmotnost v Cerkvi obrobno vprašanje? — Za vero in teologijo je odločilno to, da vsakdo ve, na kaj se more in mora zanesti v poslušnosti vere, kakršno je dolžan Bogu. Zato nikakor ni le nekaj postranskega vedeti, ali Bog zagotavlja učenu papeža in škofov tisto pomoč, ki v poslednjih vprašanjih vere izključuje zmoto in nam s tem daje tisto gotovost v veri, na katero utemeljujemo svoje življenje in svoje upanje. Seveda so vsi človeški povedki, tudi povedki razodetja in Cerkve, podrejeni svojim mejam. Toda takšna podrejenost mejam in pa zmota — to sta dve različni stvari.

4. Če se ne moremo na obvezujoči povedek Cerkve zanesti s poslednjo gotovostjo, potem je mogoče postaviti pod dvom celo povedek, ki odgovarja na vprašanje, kdo je Jezus Kristus. Ali je res Bog sam sebe podaril nam in za nas, ko si je večni, njemu istobistveni Sin privzel našo človeškost in za nas umrl? To je vera, ki nosi naše življenje in smrt. To vero so na dokončni način oznanjali veliki cerkveni zbori krščanske starodavnosti; s tem razlagajo z obvezujočo močjo središčno oznanilo nove zaveze. Njihova veroizpoved je in ostane podlaga našega celotnega verovanja in krščanskega življenja. To veroizpoved sprejemamo za svojo v „veri“ (Credo) sv. maše: „Bog od

Boga, Luč od Luči, pravi Bog od pravega Boga. Rojen, ne ustvarjen, enega bistva z Očetom.“ Kljub vsem poizkusom cerkvenega vodstva, da bi v pogovoru doseglo razjasnitev in enomnost, zaostajajo Künigove trditve za tem, kar o Jezusu Kristusu izpričujejo skupaj s svetim pismom veroizpovedi, cerkveni zbori in bogo-služje.

5. Vedno znova slišimo vprašanje: Ali je bil postopek zoper prof. Künga upravičen? Radi priznavamo, da bi bilo cerkvene odredbe glede postopka mogoče izboljšati. Vendar moramo z vso jasnostjo odgovoriti: Postopek je bil pravičen. In ni pošteno, če kdo stvar, za katero gre pri ravnanju s prof. Küngom, zakriva z vprašanji o postopku v splošnem. O mnenjih prof. Künga glede nauka o Jezusu Kristusu in o nezmotnosti v Cerkvi se je v javnosti odvijalo široko teološko razpravljanje. Veliko kolegov v stroki je zavzelo kritično stališče zoper nazore svojega kolega prof. Künga.

Mnoga pisma, pogovori, vabila k pogovorom s strani apostolskega sedeža in škofov niso mogla doseči, da bi prof. Küng dal potreben prispevek k razjasnitvi spornih točk. Ker je prof. Küng na neki način izrazil pripravljenost, da preveri in popravi svoje trditve, je rimska kongregacija za verski nauk z dne 15. februarja 1975 odstopila od zahteve po preklicu in je prof. Künga namesto

tega opomnila, da naj ne ponavlja svojih mnenj, ki se ne skladajo s cerkvenim učiteljstvom. A prof. Küng se tega ni držal. V knjigi iz leta 1979 razlaga dejstvo, da mu cerkveno dovoljenje za poučevanje teologije ni bilo odtegnjeno, kot znamenje za to, da cerkveno učiteljstvo samo glede svoje stvari v vprašanjih o nezmotnosti nima gotovosti. S tem so bili papež in škofje seveda prisiljeni nekaj storiti. Ugotoviti so morali: dokler prof. Küng **nasprotuje obvezujočemu nauku** Cerkve, ne more poučevati teologije s pooblastilom Cerkve.

Govoriti tukaj o kršitvi človekovih pravic ali o inkvizicijskih metodah je s stvarjo povsem neskladno. Kdor se seznani z dokumentacijo nemške škofovske konference h Küngovemu primeru in prav tako tudi s prizadevanji zadnjih tednov, ta se bo lahko prepričal o odkritosrčni pripravljenosti cerkvenega vodstva na pogovor. Tem bolj obžalovanja vredno je, da je moralo ostati pri odtegnitvi cerkvenega pooblastila prof. Küngu za predavanje teologije. Toda mi vsi skupaj s papežem se ne odrekamo upanju, da bo prof. Küng popravil svoje stališče in svoje mnenje.

6. Končno bi radi izrečno pokazali na tole: Cerkev potrebuje teološke znanosti in teologov. Temelj teologije je obvezna vera Cerkve. Toda to vero je treba teološko poglobljati, jo razvijati in utemeljevati. Omenjena naloga

teologije je za Cerkev življenjskega pomena. Tako je dialog med cerkvenim vodstvom in teologijo neobhodno potreben. Ne bomo se dali odvrniti od tega, da ne bi še naprej iskali ta dialog.

Mi nemški škofje potrjujemo popolno enotnost s papežem in med seboj. Najvišje češčenje učlovečenega božjega Sina, izpovedovanje vere vanj v skladu z veroizpovedjo (Credo) Cerkve, pritrnitev daru Svetega Duha, ki svojo Cerkev varuje pred zmoto v veri — vse to zedinja nas in vse vernike. Ohranimo to edinost, molimo za to edinost!

Tako nemški škofje v svoji „skupni besedi“ h „Küngovemu primeru“. Kakor vidimo, skupaj s papežem še vedno upajo, da bo H. Küng popravil svoja napačna ali vsaj dvoumna stališča, zaradi katerih mu je cerkveno vodstvo moralo odtegniti svojo pooblastitev za predavanje teologije v imenu Cerkve. Kako je s Küngovo osebno vero, o tem škofje sploh nočejo soditi in zato mu seveda tudi ne prepovedujejo maševati in deliti zakramente. Saj tudi ni mogoče kar tako trditi, da Küng „ne veruje v Kristusovo božanstvo“. Pač pa škofje ugotavljajo, da je Küng v tem nejasen, in sicer zlasti zaradi tega, ker zanemarja tisto, kar so o Kristusu slovesno učili prvi cerkveni zbori. S tem Küng povzroča zmedo med verniki. Škofje pa so v vesti pred Bogom odgovorni za vse

vernike, ne pa le za posameznega teologa, naj bi bil še tako ugleđen. Sedanji papež je v okrožnici „Človekov Odrešenik“ zapisal: „Vsak teolog bi se moral še prav posebej zavedati, kaj je izjavil Kristus, ko je rekel: ‚Bese- de, ki jih slišite, niso moje, am-

pak Očeta, ki me je poslal‘ (Jan 14, 24). Nihče zato ne sme ob- ravnavati teologije, kakor da bi šlo za podajanje njegovih lastnih pogledov: vsak naj ve, da mora biti tesno povezan s tisto učiteljsko službo, s tisto nalogo podaja- nja resnice, ki jo ima Cerkev.“

Ob dogodkih v Perziji in Afganistanu

Glavni urednik Münchenskega dnevnika *Süddeutsche Zeitung* Hans Heigert je 1. marca napisal razmišljanje ob dogodkih v Perziji in Afganistanu. Članek ponatiskujemo v izvilčku.

Prelomitev mednarodnega prava v Teheranu nima primere. Teroristični ugrabitelji talcev, verski voditelji in postavljena vlada so z ugrabitvi- jo 50 diplomatov pljunili na vse za- devne pogodbe, dogovore in sodne od- ločbe.

Tudi o sovjetski okupaciji Afga- nistana ni mogoče reči kaj drugega. Večja kot ubožnost moskovskih do- kaznih razlogov je le še predrznost, s katero jih navajajo. Tudi tukaj gre za osupljivo prevrnitev pravil mišljenja: kriv ni storilec, ampak žrtev. Sleherni mednarodni red ve- lja tam očitno le toliko dolgo za do- brega, dokler služi njihovim koristim. Bližamo se stanju, ki ga je videl Av- guštin že pred 1500 leti: „Države, ki se ne držijo prava, niso nič dru- gega kot velike razbojniške tolpe.“

Zahodni svet ima korenine v kr-

ščanskih нравnih pravilih, v rim- skem pravnem mišljenju in v raz- svetljenstvu kot napredujoči omiki ljudi. Kljub strahotnim nasprotnim udarcem so njegovi največji duhovi in naraščajoče število drugih ljudi trdno sprejeli to, da obstaja neko splošno pravo, ki bi se ga morali držati vsi občani in vse države in ki ga je treba pospeševati. Po zadnji, najbolj surovi in uničujoči „svetov- ni vojni“ se je ta pristno zahodna misel okrepila v mnogih smereh in ustvarila nov svetovni red. Ta veri- ga ukrepov sega od ustanovitve Zdru- ženih narodov, izglasovanja mnogih dogovorov, pogodb, pravnih obvezno- sti do težavnega poskusa v Helsin- kih, kjer je bila celó totalitarnim dr- žavam naložena dolžnost držati se o- snovnih človekovih pravic.

Zahod je spremenil ostali svet z omiko, s tehnologijo. Še vedno ima ključ za uresničitev človeka, za bla- ginjo, tudi za snovno gotovost. Lju- dje na Zahodu morajo uvideti sedaj še to, da potrebujejo vrednote in za- koni drugih svetov časa, da se pri- lagodijo notranjim dogovorom pa- metno organizirane civilizacije.

Maša po televiziji

Kadar se razgovarjamo, se razgovor lahko dotakne skoraj česar koli. Tako je bilo, ko smo se razgovarjali o točnosti pri prihodu k maši. Nekdo je omenil mašo po televiziji in takoj se je sprožilo vprašanje o njenem pomenu. Osrednje vprašanje je bilo, ali z udeležbo pri televizirani maši, namreč s prisotnostjo pred televizorjem, zadostimo nedeljski dolžnosti, a da je maša po televiziji namenjena v prvi vrsti tistim, ki ne morejo v cerkev. Ker ne morejo, tudi niso dolžni iti, zato tudi vprašanje, ali s tem zadostijo dolžnosti, zanje nima smisla. Kdor nima dolžnosti, mu ji zadostiti ni treba. Kdor pa je dolžan po cerkveni zapovedi iti k maši, mora iti k maši v cerkev, ker le tako dolžnosti zadosti.

Nekako do tega je pripeljal razgovor. Ni pa to zadovoljilo navzočih, kar ni čudno, ker vprašanje ni bilo pravilno umevano. Marsikdaj se nerodno izražamo, ne razumemo, kar slišimo, ne razlikujemo, kar bi morali razlikovati. Nekdo je vprašal, kakšen je tedaj pomen in smisel prenosa maše po televiziji, ali bolje, kak smisel ima navzočnost pred televizorjem, kadar prenaša mašo.

Potrebno je bilo razložiti, da smisel prisotnosti pri maši, tudi v cerkvi, nikakor ni samo v zadostitvi dolžnosti. Saj bi bil slab

kristjan, ki bi le tako delal. Kaj bi rekli o sinu ali hčeri, ki bi svojega starega in morda bolnega očeta, ali pa mater, obiskovala ob strogo določenih urah in le zato, ker je to njuna dolžnost? Mar bi bila oče ali mati posebno vesela obiska, za katerega bi vedela, da je le obisk iz dolžnosti? Ali ni, recimo, ljubezen več kot dolžnost? Dober sin in dobra hči bosta starše obiskovala, kolikor bosta mogla, ker ju imata rada in vesta, da ju tudi oče in mati imata rada. Obiskovala ju bosta, ker so obiski snidenja ljudi, ki se imajo radi, se radi vidijo in porazgovorijo, ki si pomagajo, kadar je potreba in morejo kaj storiti. Dober sin in dobra hči se sploh ne bosta vpraševala, ali je njuna dolžnost starše obiskovati, obiskovala jih bosta, ker jima to narekuje njuna ljubezen do njih in vabi njihova ljubezen do njiju.

Zakaj ne bi podobno umevali stikov z Bogom, ki je naš Oče, ki nas ljubi, in do katerega kot dobri otroci tudi mi čutimo ljubezen? Mar je Bog kot Oče najbolj vesel tistih svojih otrok, ki sicer pazijo, da redno in točno hodijo v cerkev, a delajo to le zato, da spolnijo svojo dolžnost, malo ali nič pa ni v njih tiste sinovske ljubezni, ki bi jih vlekla k Očetu in k stiku z njim? Dober vernik, kolikor ljudje sploh moremo biti dobri, bo skušal ostati v vednem stiku z Očetom,

ali vsaj čim več, čim pogosteje. Pa nikakor ne le pri maši. Zato tak vernik pomoli zjutraj in zvečer in še kdaj čez dan, pred jedjo in po njej, pred delom in po njem, ko ga zadene kaj bridkega ali doživi kaj veselega, skratka, vse svoje življenje živi v čim tesnejšem stiku z Bogom. Vse to pač ni strogo zapovedano, ni stroga dolžnost, vsaj v vsakem posameznem primeru ne, a vse to narekuje ljubezen do Boga.

Tega nam ni težko razumeti, a izjemo delamo z mašo. Čim razgovor nanese na mašo, takoj začnemo govoriti o dolžnosti, zdi se, da k maši res hodimo samo zaradi dolžnosti. Ta misel se nam je tako globoko zarila v dušo, da sploh ne znamo misliti na mašo, ne da bi obenem mislili na dolžnost biti pri maši. Vprašujem se, zakaj pa vendar hodijo ljudje k maši tudi včasih ob delavnikih, zakaj ostajajo kako nedeljo tudi pri več mašah, kar ni dolžnost. Pravijo, da prosijo za kako milost, se zanjo zahvaljujejo, molijo za pokojne.

Vendar je glavni smisel v ohranjanju ljubečega stika z Bogom. To se dogaja z vsakim dejem božjega čiščenja, tudi z vsako molitvijo. A še posebej se to dogaja z udeležbo pri maši in nikakor ne le ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Dogaja se tudi takrat, če kdo moli mašne molitve doma in le v duhu daruje mašo Bogu. To pa delamo toliko lažje, če nas kaj pri tem vodi in nas k temu spodbuja. Spominjam se, kako je moja

stara mati, ko zaradi starosti in oddaljenosti od cerkve ni mogla več k maši, prisluškovala zvonom, ki so tedaj oznanjali glavne dele maše, in pri tem iz molitvenika molila mašne molitve z ustreznimi berili vred. Ni s tem zadostila nobeni dolžnosti, saj je ni imela, a je po svojih močeh posvetila Gospodov dan.

Niti ne zavedamo se, kaj imamo danes, npr. tudi v televiziji, česar naši predniki niso imeli. Če sedaj res ne moremo iti k maši in iz kakršnegakoli razloga nismo dolžni iti, moremo vsaj v duhu darovati mašo in moliti mašne molitve, pri čemer nas vodi in spodbuja maševanje, ki ga vidimo na televizijskem zaslonu. Prisluhniti moremo tudi božji besedi v berilih in pridigi. Tako lahko mnogo bolje kot naši predniki po svojih močeh posvetimo Gospodov dan.

To ne velja le za tiste, ki v cerkev ne morejo. Tudi kdor je že bil pri maši in je prost, more odpreti televizor, opraviti dej bogoslužnosti. Maša po televiziji nam je torej tehnična pomoč, mnogo prikladnejša kot je bilo nekoč samo zvočenje, da se moremo v duhu pridružiti mašni daritvi in jo spremljati z molitvijo.

Ni na svetu vse dolžnost in sama dolžnost. Tudi kadar nas dolžnost ne veže, lahko storimo kaj dobrega. Kdor more, naj torej pogleda mašo na televiziji, ne iz dolžnosti, ampak iz pobožnosti!

Vinko Brumen

v družini

EVANGELIJ — Z OČMI ZAKONCEV

ZAKONCA IN MAŠA

Prve krščanske skupnosti so se zbirale po hišah in „lomile“ kruh“ — bile so deležne Kristusove daritve. Od takrat naprej so se kristjani vedno znova zbirali ob kruhu in vinu ter delali v spomin tisto, kar je storil Jezus pri zadnji večerji in kar je tudi naročil delati v bodoče. Ni torej čudno, če so se tudi slovenske družine zbirale skozi stoletja v cerkvah po vaseh in mestih, gričih in dolinah k maši. Danes toliko bolj delajo isto zakonci s svojimi otroki, ker še bolj kot nekoč čutijo potrebo po krščanskem občestvu, zbranem okrog Kristusovega oltarja in njegove daritve.

To delajte

Ko je prišla ura, je Jezus sédel k mizi in 12 apostolov z njim. In rekel jim je: „Srčno sem želel jesti to velikonočno jagnje z vami, preden bom trpel. Zakaj po-

vem vam, da ga ne bom več jedel, dokler se ne dopolni v božjem kraljestvu“. In vzel je kelih, se zahvalil in rekel: „Vzemite to in si razdelite med seboj. Zakaj povem vam, da ne bom več pil od vinske trte, dokler ne pride božje kraljestvo.“ Potem je vzel kruh, se zahvalil, ga razlomil, jim ga dal in rekel: „To je moje telo, ki se daje za vas; to delajte v moj spomin.“ Prav tako tudi kelih po večerji govoreč: „Ta kelih je nova zaveza v moji krvi, ki se preliva za vas.“ (Lk 22, 14-20).

Miza

Minili so velikonočni prazniki z binkoštimi, sv. Trojico in Rešnjim telesom. Prav ob slednjem sva se vprašala, kakšen je najin odnos do tistega, kar je Jezus tako toplo naročil svojim apostolom in s tem tudi nam v najbolj težki uri svojega življenja — kot

oporoko. Kakšen je najin odnos do maše in obhajila? Vsak dan sedava z otroki k mizi — celo večkrat na dan, ker brez jedi pač ne gre. A ne samo to. Nikjer se menda tako ne zblížamo kot pri skupni jedi, ko **sedemo za mizo**. Ko pa **pride ura**, da bi morala k maši, naju včasih prevzamejo čudni občutki. Kaj res morava? V odnosu do maše nama manjka tistega pristnega veselja, ki ga vedno znova odkrivava, kadar sedeva z otroki okrog domače mize. Kot da se nama na poti v cerkev zgubi vsa domačnost, ki bi jo morala čutiti ob Gospodovi mizi.

Srčno

Jezus poudarja, kako je **srčno** želel biti z apostoli okrog mize in z njimi **jesti**. Z notranjo potrebo torej in z veseljem je hotel opraviti prvo mašo v korist in veselje apostolov ter bodoče Cerkve. Kot da se je navdušenje skozi stoletja poleglo; morda tudi najina mladostna doživetja, ko sva — eden pogosteje, drugi redkeje — hodila k maši. Res so nas navsezgodaj učili, da k maši „moramo“, pa se nam je včasih „zamerila“ prav zato, ker je bila prikazovana kot obveznost. Kot je otrokom prepovedan sad še posebej sladek, tako jim je navadno tudi zapovedan — neljub. Tudi razumevanje maše in njenih oblik še zdaleč ni bilo takšno, kot je danes. Pa vendar, kljub vsem spremembam in poskusom — ali je zato najin odnos do maše, po-

sebej pa do obhajila, danes drugačen, boljši, zrelejši?

Vzemite

A vendar sva ob tem odlomku, ki sva ga vzela v roke, postala pozorna. Preveč resen je bil trenutek ob **Jezusovi uri, ki je prišla**, in preveč močno je poudaril važnost srečanja s svojimi učenci ob oltarni mizi, da bi mogla mirno mimo. **Vzemite!** Ali jemljeva, ali vzameva? Očitno pozabljava, da to ni vabilo tega ali onega duhovnika, človeka, da naj prihajava k maši in naj prejmeva obhajilo, ampak Kristusovo. **Razdelite med seboj!** Očitno ne gre samo za naju, ki naj bi si na neki način posredovala in delila Kristusov dar. Niti ne samo za najine otroke, ki dobro vidijo, da najin odnos do maše ni vedno tak, kot jim ga opisujejo pri verouku. Pri reševanju veroučnih nalog nama včasih postane nerodno. „Kot ni kosila brez jedi, tako ni maše brez obhajila“... **Povem vam**. Jezus pripoveduje, a midva slišiva napol, se izgovarjava, da nimava vedno časa, da naju vidijo in se tako izpostavljava. Zdaj čutiva, da so vsi ti izgovori puhli. Zamisliti se morava! Krščansko občestvo potrebuje zbiranja okrog oltarja — Kristusa.

Kri

Zanimivo, kako nedejavno gledava na delovanje Cerkve, še posebej na mašo. Kot da bi bila leta zadeva poklicnih duhovnikov,

ki jo morajo opravljati, nam pa jo nekako priporočati, če že ne vsiljevati. **A božje kraljestvo**, Jezusov načrt s Cerkvijo, se pravi z nami, se mora **dopolnjevati** z življenjem vsakogar izmed nas. Kako drugače bi hodila k maši in tam sodelovala, ko bi jo imela za „svojo stvar“! Jezus je to dejanje storil pred svojim **trpljenjem**. Ali ne potrebujeva tudi midva pred napori vsakega tedna, ki mnogokrat ni brez trpljenja, čaše moči, **keliha**, iz katerega bo v naju tekla moč Kristusove **krvi**? Ali sva res naredila vse za vzgojo najinih otrok — ali misliva, da jih le vzgajava versko? Jih s svojim odgovornim, zvestim, toplim odnosom do maše, se pravi do Kristusa, ki se daruje za nas, vodiva k moči tistega, ki je zapovedal: „Vzemite, razdelite!“?

Kruh

Pri maši duhovnik **lomi kruh** božje besede. Res, nisva zadovoljna s to ali ono pridigo, ker obvisi preveč v zraku, ob življenju. Vendar, kolikokrat sva vzela berilo in evangelij maše tiste nedelje, pa skušala v njima najti sebe, svoj zakon in družino, svojo vzgojo, svoje politično delo? Kako naj pride do povezave, do stika med pridigo in nama, ko prideva nepripravljena, brez pravega notranjega razpoloženja? Zelo močno se naju je letos dotaknila maša, pri kateri sva slišala, da je edino tista maša prava, ki je enaka življenju, in da je edino

tisto življenje res krščansko, ki je enako maši. Prvikrat sva to slišala, obenem pa začutila, da bi taka maša bila tudi za naju in da bi v taki maši našla sebe in življenje. Od tiste maše sva v življenje odnesla poguma, moči in vedrine. **Zahvaljujemo** se ti, Gospod, za tako mašo!

Telo

Kot otroci smo velikokrat slišali, da Jezus **daje** sebe v jed pod podobo kruha. Spraševali smo se, kako more sicer odrasli Jezus v tisto malo belo hostijo. Pozneje se nam je ta otroška vera zdela otročja, samo za otroke, in sva opustila razmišljanje o resničnosti in vsebini nauka o evharistiji. Ni tako dolgo, kar sva brala neka znanstvena prerekanja o Kristusu navzočnosti pri maši. A vendar — danes bereva in razmišljava z drugačnim občutkom in razumevanjem Jezusove besede: „**To je moje telo**.“ Kratko in jasno, brez okolišanja in brez visokih in globokih teoloških razlag. Očitno ni važno, kako; važno je, da „to je“! Pri maši torej ne gre samo za lomljenje kruha božje besede. Gre dejansko za jed — Kristusovega telesa, ki se **daje** tudi za **naju**... Čudna želja človeka, da se čim tesneje združi z ljubljenim bitjem, da na neki način prodre vanj, se tukaj uresničuje na skrivnosten način — z jedjo. Verujeva in čutiva potrebo po poglobitvi svoje vere.

To

Prav to — evharistično slavlje obhajati — nam Jezus naroča, da **delajmo v njegov spomin**. Prvič sva dojela, da je to — zapoved. Ne samo: Ne ubijaj, ne kra-di, ne želi svojega bližnjega žene... Je tudi zapoved: To delajte v moj spomin! Ali sva do zdaj to delala? Če sva, sva to opravljala mnogokrat brez veliko misli, večkrat skoraj prisiljena, zaradi nedeljske „dolžnosti“. Včasih pa tudi tega ne. „Važni“ izgovori so se hitro našli. Ko bi nama pokojni starši naročili: „V naš spomin prinašajta na naše grobove svežega cvetja,“ pa tega ne bi delala, bi naju pekla vest in bilo bi naju upravičeno sram. Enako, ko bi to delala z nejevoljo.

Zaveza

Vsi narodi sveta so verovali in verujejo na ta ali oni način v Boga in, zanimivo, imeli so tudi svoje daritve Bogu. Tudi **nova zaveza**, Kristusov čas, sprava človeštva z Bogom po Kristusu, pozna daritev — mašo. Bog se je zavezal s človeštvom, ko je sam postal človek. In tako je človek neločljivo vezan na Boga — pa če hoče ali ne. Midva hočeva — a mnogokrat ne veva, kako. Odkrila sva žilo **Kristusove krvi**, ma-

šo. Odrešenje se je izvršilo s Kristusovo smrtjo na križu. Na oltarju se to na skrivnosten način ponavlja. Kako bi torej mogla hoditi mimo oltarja k odrešenju naju in najinih otrok ter ljudi, ki so povezani z nama? Za naju bo odslej maša res — nova zaveza.

Prelivanje

Prav v letošnjem velikonočnem času sva doživela nekaj zelo lepih otroških maš, kjer se je duhovnik znal približati miselnosti mlajših otrok, z njimi se je pogovarjal in pel, jih učil sproščenosti ob Kristusovem oltarju in občutka domačnosti. Pred najinimi očmi se je maša pretakala v življenje najinih otrok. Ko sva zvedela, da bo nekje maša za poročene, sva sklenila, da se je bova udeležila. Izreden je bil občutek, da je občestvo vernih, čeprav večine niswa poznala, v približno istih težavah in okoliščinah kot midva. Zazdelo se nama je, da sva „doma“. Pri maši so sodelovali možje in žene. Celo božjo besedo sta z zakonskega vidika razložila mož in žena. Ko je duhovnik pri povzdigovanju dvignil kelih, sva živo čutila, kot še nikoli, da se Kristusova **kri preliva tudi za naju** in najine otroke.

Vital Vider

Premaganje ene same težave nas uči premagovati druge; enkratni napor nam prihrani štiri druge. Pogum ene minute je vreden za cel dan, in trdo delo je plodno in veselo delo.

Antonin-Gilbert Sertilanges

Za mladino za mladino

„Mladi, gradite ‘civilizacijo ljubezni’!“ (Janez Pavel II.)

Splošni molitveni namen za junij je, da bi se mladi bolje pripravili na širjenje „civilizacije ljubezni.“

Besede „civilizacija ljubezni“ je uvedel papež Pavel VI. S temi besedami misli na novo družbo, v kateri bi prenehalo sovraštvo, razredni boji in tekma za politično premoč. Namesto vsega tega naj bi prišlo medsebojno bratsko sodelovanje vseh ljudi in vseh narodov.

Sedanji papež Janez Pavel II. je na poti skozi Mehiko, Poljsko, Irsko in Združene države Amerike imel mnogo nagovorov na mlade. Pozival jih je prav k temu, da bi pomagali graditi lepše življenje, „civilizacijo ljubezni“.

Novinarji so opazili, kako je med milijoni, ki so v Mehiki ča-

kali na papeža, bilo veliko mladih. Nenehno so se obračali na papeža z vprašanji in ta so se prelila v prave razgovore. Tudi papež je nje spraševal, odgovarjali so mu iskreno in poslušali njegove odgovore. Papeža so imenovali svojega prijatelja in pokazali pripravljenost, da bodo sodelovali pri izgraditvi novega, boljšega sveta, „civilizacije ljubezni“.

Dne 30. 1. 1979 je papež študentom Mehike dejal, da Cerkev v mladini gleda veliko silo za obnovo sveta. „Pripravite se na življenje z vedrino in žarom. V času mladosti, ki je tako pomemben, dozorite v zrelo osebnost. Pri svoji samovzgoji ne pozabite na versko prvino. Dajte ji mesto, ki ji gre. Po njej se človek zave svojega resničnega dostojanstva, da je božji otrok. Ne pozabite, da je

to mogoče samo tedaj, če se naslonite na edini temelj, na Jezusa Kristusa, kakor pravi sv. Pavel (1 Kor 3, 11). Šele tedaj boste mogli zgraditi nekaj zares velikega in trajnega.“

Podobno je papež govoril irski mladini dne 30. 9. 1979. Rekel je: „Verujem v mladino! Verujem v mladino z vsem srcem in vso močjo svojega prepričanja! ... Verujem v vsakega od vas, ki ste tu navzoči... Bog vas potrebuje, da bo po vas izpeljal svoje načrte. Cerkev prihodnosti zavisi od vašega sodelovanja z milostjo“.

Potem je govoril mladim, da se morajo izviti skušnjavi sedanjega časa, ki preži na nje. Ta skušnjava je najprej naglašanje popolne svobode v vsem, neodvisnost od staršev in starejših, v uživaštvu, počutnosti, kar vodi v praktični ateizem. Druga skušnjava je ta, da je veličina in vrednost človeške osebnosti v tem, kar ima, ne v tem, kaj je. Torej v zunanjih materialnih in tehničnih vrednotah, ne pa v notranjih in moralnih. Po tej poti postane človek pod pretvezo večje svobode suženj strasti in plen manipuliranja.

Kristusov poklic je zahteven, ker nas uči, kako naj postanemo zares ljudje. „Če se ne odzovete Kristusovemu klicu, ne morete popolnoma razviti svojega človeškega dostojanstva.“

Študentom v Varšavi je 3. 6. 1979 govoril predvsem o tem, naj molijo za darove Svetega Duha.

„Vse stvarstvo pričakuje od vas ne le, da boste inženirji, pravniki, profesorji..., temveč razodetje božjih sinov... V vsakem od vas se mora na neki način razodeti Bog sam...“

Študentom v Gnijeznu je 3. 6. 1979 govoril o temeljih poljske kulture, ki je ohranjala narod. „Brez Kristusa ni mogoče razumeti poljske zgodovine“. „Pridi, Sveti Duh, pridi, notranja luč, mladih Poljakov, in utrdi v njih tisto ljubezen, iz katere je bila porojena prva ohranjena poljska pesem ‘Bogorodzica’, sporočilo vere in človekovega dostojanstva na zemlji.“

Študentom v New Yorku je 3. 10. 1979 govoril: „Imejte pogum, da boste živeli po tem, kar verujete... Cerkev vam hoče dati Kristusa, da bi prišli do polne zrelosti v njem, ki je popoln človek in oženem božji Sin... Ko preiskujete, kaj pomeni biti zrela človeška osebnost, glejte na Kristusa, ki je polnost človeškega bitja... Mnogo pričakujemo od vas. Pričakujemo, da boste pričeli za Kristusa, da prenesete evangelij prihodnjemu pokolenju. Cerkev vas potrebuje. Svet vas potrebuje, ker potrebuje Kristusa, vi ste pa Kristusovi.“

Študentom v Washingtonu je 7. 10. 1979 govoril: „Pravo spoznanje in prava svoboda je v Kristusu... Uživajte dobrine vaše mladosti, pravico, da ste živahni, ustvarjalni, sproščeni; pravico, da ste polni upanja in veselja; mož-

nesti raziskovati čudoviti svet znanoosti in medrosti, predvsem pa možnost, da se darujete drugemu za plemenito službo, polno veselja... Naj vam Gospod Jezus da svoje darove. Samo on more izpolniti vaše srce... Potem bo po vas nastala nova družba, ki bo bolj pravična, nastal bo boljši svet."

Dijakom malega semenišča v Čikagu je 5. 10. 1979 dal tale program:

a) Bodite zvesti v svojih vsakdanjih molitvah, ker te bodo o-

hranile vašo vero živo in dejavno.

b) Skrbno proučujte svojo vero, da bo vaše spoznanje Kristusa neprestano raslo.

c) Hranite svojo vero vsak dan pri maši, kajti evharistija je vir in najvišji izraz naše vere. Bog Vas blagoslovi!

Iz vseh teh besed, ki jih je papež govoril mladini, nekoliko razumemo, kaj pričakuje Cerkev od mladine, ko govori o boljšem svetu in o novi civilizaciji ljubezni.

J. K. B.

ZA DUHOVNO BRANJE

Katere knjige so poleg svetega pisma še priporočljive za duhovno branje? Kaj bi svetovali za mladostnike? So življenjepisi svetnikov primerni? Kateri?

Za duhovno branje bi vam poleg svetega pisma (zlasti evangelijev in Apostolskih del) priporočil še: Hoja za Jezusom (Tomaž Kempčan), Izpovedi (sv. Avguštin), Filoteja (Sv. Frančišek Saleški), Povest duše (sv. Mala Terezija), Pot (Escrivá-Balaguer), Avtobiografija (Sv. Terezija Avilska). To so seveda samo najvažnejše in najbolj poznane knjige svetovnega slovesa. Je še mnogo drugih priporočljivih duhovnih knjig, ki jih je nemogoče naštetih na tem mestu. Življenjepisi svetnikov so vedno bila izredno koristna duhovna hrana. Teh je vse polno. Priporočam zla-

sti modernejše svetnike, ker Bog za vsak čas zbuja tisti dobi potrebne svetnike. S tem pa ni rečeno, da bi klasični svetniški življenjepisi ne bili še vedno zelo sočna in primerna duhovna hrana. Živi zgledi krščanskega življenja redno človeka bolj privlačijo in navdušijo za hojo za Kristusom, kot pa teoretična razpravljanja. Tako mladinski zavetniki, sveti Alojzij, Stanislav, Janez Berchmans in Domingo Savio, še vedno navdušujejo mlade ljudi k popolni predaji Bogu in bratom. Toplo priporočam zelo trezno pisano Leto svetnikov v 4 knjigah, ki so ga pred 10. leti izdali v Ljubljani. Zelo primerni so tudi življenjepisi svetnikov, ki jih izdaja „Ognjišče“ v Kopru. Priporočam tudi življenjepise Barage, Slomška, Knoblarja, Kreka, Jegliča in seveda škofa Rožmana.

Frank Bükvič:

ZGODBE O ZDOMCIH IN ŠE KAJ

Slovenska kulturna akcija je izdala Franka Bükviča knjigo „Zgodbe o zdomcih in še kaj“. Gotovo bo zbudila mnogo pozornosti med bralci lepe knjige.

Frank Bükvič je bil rojen v Prekmurju kakor njegov sopotnik Miško Kranjec. Onstran Miško Kranjec s svojo zmotno ideologijo in nestrpnostjo, tostran Bükvič s svojim izgrajenim svetovnim nazorom, življenjsko sočnostjo in ugrajenostjo. Nekje je vendar stična točka: v epski širini in globini, ki pa je pri Bükviču mnogo bolj prepričljiva, sodobna in sproščena kakor pri njegovem sorojaku onstran.

V prvi vrsti se zdi pozorne mu bralcu, da ni do kraja izgrajena; manjka ji še nekaj raztolmačenj, ki spadajo v bistveni del zgodbe. Vendar so Bükvičevi ljudje polnokrvni in se sučejo v usodnem kolobarju življenjske nuje.

V zgodbi „Kako je pokojni Campbell hodil strašiti svojo ženo“, ki ga je povozila z avtomobilom, nam pisatelj mrliče tako ponazori, kakor da bi bili v resnici živi. Mestoma novela spominja na Edgarja Poea in njegove strahotne zgodbe.

Zgodba „Šoferski izpit“ je bolj namenjena zabavi in kratkemu času — pa tudi v opomin zatelebastim avtomobilskim vozačem.

Novela „Hana in njen ujetnik“ je zapletena ljubezenska zgodba z raznimi krivuljami. Bivši jugoslovanski častnik služi po sili medvojnih razmer na kmetih pri nadutem hitlerjancu. Med njim in domačo hčerko se vname dvomljiva ljubezen. Ko se ujetnik prepriča, da ni posledic, pobegne. Doma mu svetujejo, naj se pridruži partizanom; odondot prevaran in razočaran pobegne k svojem izhodišču, v veri, da mu je Hana ostala zvesta. Tam najde svojega tri leta starega nezakonskega otroka. Sledi v skladu z Mauserjevimi ljudskimi povestmi ganljiv zaključek.

V noveli „Svaka“ avtor pred nami razgrne Ameriko s svojo gospodarsko krizo na eni strani in velikim razkošjem na drugi strani, ter s svojim trgovanjem z mamil, ki vodijo v dolgoletni zapor.

Bükvičev slog je enoten, slikovit; njegov jezik preprost, naraven, neizumetničen; zato bo Bükvičeva knjiga našla mnogo zvestih bralcev. Njegova knjiga je takšna zvrst branja, da pozoren bralec ne odloži knjige samo enkrat, ampak jo z užitkom prebere dvakrat ali trikrat.

Izčrpno študijo je z vsemi podrobnostmi o avtorjevem življenju in samorodnem ustvarjanju kot spremne besede napisal dr. Tine Debeljak.

Naslovna podoba, ki je zelo slikovita in ki nam ponazori eno izmed novel, je umetniško delo slikarja Marka Jermana.

Mirko Kunčič

SVETOVNE NOVICE

Naloga teologov

Tajnik mednarodne teološke komisije Philippe Delbaye je ob sklepu svojega predavanja v rimskem centru duhovniških srečanj (9. februarja) dejal, da je posebno nujna naloga teoloških profesorjev ter vsake teološke fakultete študirati, kaj je zadnji cerkveni zbor hotel doseči in kakšne smernice je podal v svojih dokumentih. Koncilske smernice je treba vzeti v celoti, ne pa nekatere razglasati in o drugih molčati. Napačna razlaga koncilskih smernic lahko koncilske smernice izkrivlja in vodi Cerkev v napačno smer. Pokoncilska doba je polna nevarnosti tako na dogmatičnem kot na moralnem in disciplinskem področju.

Kanadski škofje patriarhu Pimenu

Predsednik kanadskih škofovskih konferenc škof Mac Neil je 5. februarja v imenu kanadskih škofov pozval ruskega patriarha Pimena in bolgarskega patriarha Maksimosa, naj s svojim vplivom posreduje ta pri vladah evropskega Vzhoda,

„da bo prišlo do takojšnjega umika vseh sovjetskih čet iz Afganistana“.

S tem je Mac Neil odgovoril Pimeni in Maksimosu na brzojavko, v kateri sta pozvala kanadske škofove, naj nastopijo zoper načrtovanje uporabe atomskih raket v Zahodni Evropi. Predsednik kanadskih konferenc pravi, da naraščanje oboroževanja vzhodnega bloka tako z raketa kot z bombniki, zlasti pa vojaška zasedba Afganistana zmanjšujejo vrednost kritike zahodnoevropskega vojaštva s strani patriarhov iz Moskve in Sofije.

Obsodba strahovanja

14. februarja je bila v Rimu maša zadušnica za rajnim Vittorinom Bacheletom, ki so ga ubili teroristi rdečih brigad, ko je stopal iz poslopja rimske univerze, kjer je predaval ustavno pravo na fakulteti za politične vede. Bil je eden najvidnejših katoliških izobražencev v Italiji. V govoru med mašo je kardinal Poletti nagovoril tudi rdeče brigade:

„Brez obraza ste in brez imena, skriti v senci. Hrani vas sovraštvo

in skrivate se kot zveri. Ali ste res čisto brez srca? Ste razočarani nad družbo, se vam je zgodila krivica? Morda res, a stopili ste na napačno pot. Ljudi ni mogoče poboljšati z maščevanjem, uboji, sovraštvom. Če hočete to doseči, morate priti na dan s pogumom in resnico. Mislite, da ste z žrtvami, ki so padle pod vašimi streli, hkrati ubili svobodo, red, pravico, družbene ustanove. Nasprotno: niste jih ubili, ampak okrepili, kajti vsak vaš udarec je na srečo okrepil smisel za solidarnost, človeško sožitje, odpor proti nasilju — predvsem pri mladih. Za božjo voljo, postanite spet ljudje!“

Profesor Bachelet je člen v verigi znanih in manj znanih osebnosti, ki so postale žrtve terorizma v Italiji.

Komisija „Pravičnost in mir“

9. februarja je v papeževi navzočnosti sklenila enotedensko zborovanje papeška komisija „Pravičnost in mir“, ki jo vodi kardinal Gantín. Na sporedu so bile 4 točke: 1.) socialni nauk sedanjega papeža; 2.) vprašanje miru v svetu; 3.) Cerkev in razvoj narodov; 4.) ekumensko gibanje.

Teološki pogovor bo na gori Patmosu

Teološki pogovori za doseg edinstnosti med katoliško Cerkvijo in pravoslavniimi Cerkvami so se začeli konec aprila na grškem otoku Patmosu.

Patmos je eden izmed malih oto-

kov v otočju Sporadov ob maloazijski (turški) obali med otokom Samosom in Kosom v Egejskem morju. Spada pod grško republiko. Na ta otok (40 km²) so v času rimskega cesarja Domicijana (81-96 po Kristusu) pregnali apostola sv. Janeza. Tu naj bi apostol napisal tudi Razodetje.

Teološki pogovori bodo sad srečanja papeža Janeza Pavla II. in patriarha Dimitriosa konec lanskega leta.

Norveška podpora materi Tereziji

Po podelitvi Nobelove nagrade materi Tereziji so Norvežani zbrali 942.000 norveških kron, to je prav tolikšno vsoto, kot je bila zadnja nagrada za mir. — Mati Terezija je povedala, da dobiva veliko prošelj, naj bi poslala svoje redovnice v nove kraje. Nekaj njenih sester deluje tudi po taboriščih, kjer čakajo nadaljnje usode številni begunci iz Kampučije, Laosa in Vietnama. Povedala je tudi, da je na rokah njenih sester odšlo v večnost že gotovo 19.000 oseb. Nobeden ni umrl brez krsta. „Če vidimo, da reveža ne moremo rešiti za to življenje, ga bi rade vsaj za večno življenje. Vprašamo ga nekako takole: Ali hočeš sprejeti poseben blagoslov, da boš mogel gledati Boga?...“

Ruski duhovnik Dudko spet v zaporu

Moskva, 22. januarja. Duhovnike in laiike ruske pravoslavne Cerkve, ki si upajo na podlagi sovjetske ustave

odločno zahtevati spotovanje pravice vernikov, sistematično preganjajo. To ugotavlja švicarski inštitut „Vera drugega sveta“, ko poroča, da so 14. januarja v Moskvi spet zaprli znanega ruskega duhovnika in pridigarja Dimitrija Dudka. Dudkova žena je izjavila, da so v Grebnovem, kjer je Dudko zadnje čase deloval, 12 ur preiskovali njegovo stanovanje in pobrali razne verske predmete, zlasti verske knjige, pa tudi pisalni stroj in ves denar. Dudkovemu sinu so zagrozili, da bo moral zapustiti študij in da ga bodo poklicali k vojakom.

Dudkovo delovanje je bilo strogo versko. Kot dušni pastir je začel 1974 odgovarjati na duhovna vprašanja, ki so zanimala sodobnega mladega človeka in zlasti izobraženca. Ateistično vzgojenim je kazal pot k Bogu in govoril o smislu življenja. K njegovim božjim službam se je zgriňjalo vedno več ljudi. Polna cerkev v Moskvi iz tedna v teden je bodla v oči zagovornike ateizma. Ti so pritiskali na patriarhat, naj takega duhovnika odstavi ali prestavi kam drugam, na deželo. Patriarh ga je predstavil v 85 km oddaljeno Grebnovo. Mladi so pa soboto za soboto hodili tja, da bi ga poslušali. Dudko je postal za mnoge mlade prerok in duhovni voditelj iz materialističnega gledanja v krščanstvo.

Papeževo pismo o sv. Baziliju

Za 1600 letnico smrti sv. Bazilija Velikega je Janez Pavel II. izdal apostolsko pismo Cerkveni očetje. Pismo ima 2 dela. V 1. delu popisuje

Bazilijevo življenje, potem njegovo škofovsko službo, nato ga opiše kot zakonodavca vzhodnega menišтва (sv. Bazilij je bil duhovni oče sv. Benedikta, „očeta Evrope, čigar 1500 letnico rojstva letos obhajamo), dalje kot velikega karitativnega apostola in pospeševalca liturgije. 2. del obravnava njegov nauk o Presveti Trojici, o krstu, o človekovem dostojanstvu, evharistiji in sv. pismu.

Posebno se papež obrača na moške in ženske redove, ki živijo po pravilih sv. Bazilija, „naj ta stoletnica obudi v njih novo gorečnost v askezi in kontemplaciji, kar naj se kaže v dobrih delih v slavo božjo in spodbudo sv. Cerkve.“

Še ena nagrada materi Tereziji

Po podelitvi Nobelove nagrade za mir materi Tereziji ji je tudi Indija podelila najvišjo nagrado za izredne zasluge. Nagrada se imenuje „Biser Indije“ in jo podeljuje enkrat na leto na praznik republike. Drugič v zgodovini je to nagrado dobila ženska. Prva nagrajenka je bila Indira Gandhi, sedaj ponovno predsednica indijske vlade.

Zažiganje verskih knjig

Tuje agencije poročajo iz Moskve, da so člani „Komiteja za obrambo pravic vernikov“ na tiskovni konferenci za časnikarje iz zahodnih držav povedali, da v Sovjetski zvezi sežigajo verske knjige. Carina je najbolj pozorna na verske knjige in spise na moskovskem le-

tališču šeremetjevo in na mejnih prehodih in Poljsko in SSSR. Sežigajo tudi verske spise, ki so bili v Sovjetski zvezi „nezakonito“ tiskani. V potrditev svojih navedb so pokazali kopijo poročila javnega tožilstva iz Rijazana, po katerem naj bi 17. marca letos na dvorišču sodnijske hiše zažgali več sto verskih knjig, pesmaric in svetih pisem.

Več kot 70 milijonov žrtev komunizma

Foreign Affairs Research Institute je objavil v Londonu poročilo, da je marksizem-leninizem povzročil nad 70 milijonov človeških žrtev.

Poročilo navaja statistiko Stewarta Smitha izpred 10 let, po kateri naj bi bilo žrtev komunizma na svetu med 85 in 120 milijoni; od teh je bilo „od 5 do 10 milijonov hladnokrvno pomorjenih za končno rešitev razrednega boja.“

K omenjeni statistiki navaja institut svoje lastne, ki jih utemeljuje z mnogovrstnimi navedbami citatov, izjav, statistik in virov različnih javnih ustanov. Prihaja do sklepa, da je sicer težko določiti število, da pa lahko utemeljeno izjavlja, da je na svetu zgubilo življenje po krivdi komunizma vsaj 70 milijonov ljudi: nekateri so bili preprosto pomorjeni, drugi so pomrli zaradi načrtnega iztrebljanja z gladom, spet drugi po ječah, koncentracijskih taboriščih, na prisilnem delu, v državljanskih in mednarodnih vojskah.

Poročilo tudi navaja, da je severnoameriški odbor, ki je preučeval

val te stvari, določil število žrtev svetovnega komunizma na 85 milijonov ljudi; mednarodna begunska komisija zatrjuje, da je od 1917 do 1967 bilo žrtev v Sovjetski zvezi 46,2 milijonov, 45 milijonov v Aziji in 3 in pol milijona v Evropi, medtem ko ruski pisatelj Solženicin meni, da je komunizem vzel življenje nad 110 milijonom ljudi.

Poročilo tudi navaja, da sovjetska propaganda obtožuje policijo komunistične Kitajske, da je povzročila smrt vsaj 13 in pol milijona ljudi, čeprav Kremelj zamlčuje, da je boljševiska revolucija v Rusiji povzročila 14 milijonov smrtnih žrtev, nadaljne Stalinove čistke pa še nove milijone žrtev. Poročilo omenja čistke v različnih dobah stalinizma, krvavo zadušitev vstaje kmetov ob nasilni kolektivizaciji, izjavo Hruščova, da je v Stalinovih koncentracijskih taboriščih umrlo vsaj 12 milijonov ljudi.

Glede Azije našteva poročila žrtve na Kitajskem, v Vietnamu, v Severni Koreji in sedanji genocid v Kampučiji kot tudi „kolonizacijo“ Tibetu.

Za Kubo pravi Institut, da je Fidel Castro odgovoren za žrtve od 12 do 33 tisoč oseb, ki so bile pomorjene, poleg tistih, ki so pomrli po koncentracijskih taboriščih, in za 55 tisoč Kubancev, ki jih je poslal v boj zunaj Kube.

Za Afriko trdi poročilo, da je „dekolonizacija, ki jo je podžigal marksizem, v zadnjih 20 letih terjala 35 milijonov žrtev.“

Angleški škofje proti splavu

Angleški katoliški škofje so se v pastirskem pismu postavili v obrambo nerojenih otrok in pozvali vse verne, naj odločno zavračajo sedanje splavljanje v Angliji. Javnost naj se prebudi in pomaga, da bodo nerojeni, ki ta čas predstavljajo veliko obrobno skupino ljudi nižjega razreda, deležni osnovnih človekovih pravic.

O istem vprašanju je poslal papež 150 severnoameriškim škofom, zbranim na študijskem srečanju v Dallasu, pismo, v katerem je zapisal: „Pred vami in pred vsem svetom sem dolžan izjaviti: sleherno človeško bitje je od spočetja naprej sveto: sveto je zato, ker je ustvarjeno z namenom, da bo božja podoba, podoben Bogu.“

Pastoralna oskrba za poljske priseljence

V detroitski škofiji (ZDA) bodo ustanovili posebno pastoralno službo za poljske priseljence. Tako je sporočil detroitski nadškof John Darden, obenem pa spodbudil vernike, naj pomagajo tudi Cerkvi na Poljskem, da bo nadaljevala s svojo zvestobo, junaštvom in dejavnostjo za božje kraljestvo.

Ognjiščarji

V Grottaferrati pri Rimu je bil pred kratkim v prostorih ognjiščarskega centra sestanek škofov, ki se zanimajo za ognjiščarsko gibanje in ga podpirajo. Gibanje se je za-

celo leta 1943 in deluje že v 130 deželah. Sestoji se iz skupin vernikov, ki hočejo živeti zares krščansko in se obvežejo, da bodo živeli v čistosti, uboštvu in poslušnosti. V okviru tega gibanja so posebne skupnosti duhovnikov, mladine, družin, župljanov idr.

Kardinal Baggio — rotarijec

Ob 25-letnici obstoja rimske podružnice mednarodnega združenja vodilnih osebnosti „Rotary Cluba“ so v Rimu sprejeli med člane tudi kardinala Sebastiana Baggia, prefekta papeške kongregacije za škofo. Ob sprejemu je kardinal omenil, da med Cerkvijo in to ustanovo niso bili vedno prijateljski odnosi. Prav ta kongregacija, ki ji načeljuje, je leta 1929 prepovedala duhovnikom (tedaj se je imenovala konzistorialna kongregacija), da bi bili člani Rotary Cluba. Sumili so, da je v zvezi s framasonerijo. Po II. vatikanskem cerkvenem zboru so se pa odnosi izboljšali.

Škofovska komisija „Comece“

3. marca so škofje držav, povezanih v Evropsko gospodarsko skupnost, ustanovili posebno komisijo „Comece“. Apostolski sedež že zastopa pri EGS belgijski nuncij Cardinale. Sedaj bo pri razpravah o urejevanju in delu skupnosti sodelovala tudi škofovska komisija s sedežem in tajništvom v Bruslju. Za predsednika komisije so izbrali essenškega škofa Hengsbacha. Škofom ne gre za po-

litiko, ampak za preučevanje dušno-pastirskih vprašanj, ki nastajajo v zvezi z urejevanjem evropskih držav.

Katolištvo na Aljaski

Pred 200 leti so na Aljaski prvič imeli sveto mašo in krstili prvega otroka. Pred 100 leti je škof iz kanadskega Vancouvra postavil za prvega župnika v Wranglu in Litki nizozemskega misijonarja patra Althoffa. Ta dežela ledu in mraza je bila najprej pod rusko oblastjo. Leta 1867 so jo Rusi prodali ZDA. Leta 1958 so pokrajino priznali za svojo 49. državo in je nehala biti kolonija.

Na Aljaski živi okoli 400.000 prebivalcev, od teh je pravih domačinov okoli 72.000. Cenijo, da je Eskimov 30.000, 35.000 Indijancev in 7.000 Alentov. Na splošno je prebivalstvo zelo mlado. Povprečna starost je 22 let. Uradno govorijo angleški, domačini pa ekimsko, alentsko in indijansko.

Na vsakih 10 prebivalcev je 1 katoličan. Težave pri vzdrževanju krščanskih skupnosti so mrzlo podnebje, velike razdalje in pomanjkanje prevoznih sredstev. Človek se mora prevažati ali z letalom ali z barko. Razkropljeni katoliški verniki so povezani v 3 škofije: Fairbanks, Juneau in v del, ki spada pod kanadsko nadškofijo Vancouver. Aljaska ima 53 kat. župnij, 33 misijonskih postojank in 45 središč, ki jih duhovnik obišče le od časa do časa. Duhovnikov je na Aljaski 98, redovnic 89, redovnih bratov 6, 19 pa je stalnih diakonov. Zadnje čase je prišlo

v te kraje tudi 70 moških in ženskih misijonskih prostovoljcev, ki poučujejo v šolah, vodijo radijsko oddajo v Nomu, pomagajo pri zidavi bogoslužnih prostorov in učijo verouk v nekaterih oddaljenih krajih. Krščanska šola med Eskimi praznuje letos 75 let obstoja.

Salvadorski nadškof umorjen med mašo

24. marca so 4 neznanci med mašo ustrelili v San Salvadorju nadškofa Oscarja Arnulfa Romera. Umor je silno odjeknil ne le v razburkani domači deželi, ampak po vsem svetu. Pri pogrebnih opravilih je prišlo do hudih izgredov in je tedaj padlo več smrtnih žrtev. Umorjeni nadškof je sredi nemirov in nasilja ter v mnogem neurejenega stanja veliko govoril o socialni pravičnosti, o spravi in spoštovanju človekovih pravic.

Kristjani v Afganistanu

Med 20 milijoni prebivalcev Afganistana je 90% muslimanske veroizpovedi (to je državna vera z določenimi prednostmi). 60 odstotkov prebivalcev je Arabcev (Afgancev), 30% Todžikov, med ostalimi pa 2 odstotka nomadov. Kristjani so le nekateri diplomatski uslužbenci in tehniki, ki prihajajo za nekaj let v deželo. Pred dvema letoma so cenili, da je v Afganistanu okoli 2000 kristjanov. Katoličane oskrbujeita italijanski redovnik barnabit Angelo Panigati in francoski dominikanec Serge de Beaurecueil.

Novice IZ SLOVENSKE

Hvalnice in večernice

Za veliko noč je izšla v Ljubljani ljudska molitvena knjiga Hvalnice in večernice. Vedno več slovenskih vernikov prihaja v stik z molitvijo Cerkve, ki jo vsak dan molijo duhovniki, redovniki in redovnice. Preseñeni so nad njenim bogastvom in globino. Zato je vzniknila misel, naj izidejo nekatere teh molitev v priročni in ne predragi knjigi. Ta je sedaj izšla na 496 straneh.

„Zakaj (ni)sem kristjan?“

Je naslov knjige, ki sta jo napisala Janko Bohak in Jože Krašovec in jo je izdala Mohorjeva družba v Celju. Bohak je zbral 43 odgovorov ljudi najrazličnejših značajev, starosti in življenjskih usod na vprašanje, ki je obenem naslov te knjige. Odgovori so nadvse zanimivi. Knjiga pokaže nekaj stičnih točk med verskim izkustvom svetopisemskih pisateljev in izkustvom sodobnega človeka. Odlično odgovori na vprašanje stvarjenja sveta, na vprašanje božje ljubezni in usmiljenja, pa tudi na vprašanje Kristusovega in našega trpljenja in vstajenja. Knjiga bo marsi-

komu olajšala pot do globlje in osrečujoče vere.

Umrli duhovniki

Matija Fortuna

V Duhovniškem domu v Pazinu je 9. marca umrl duhovnik Matija Fortuna. Rajni se je rodil leta 1904 v župniji Ledine, bil posvečen v Gorici leta 1930, služboval kot kaplan v Tolminu in Podmelcu, 1932 postal župni upravitelj župnije Vreme pri Divači, kjer je ostal 3 leta, upravljal 2 leti Trnje pri Pivki, nato pa prišel v hrvaški del Istre (Brest, Slum, Pazin), kjer je ostal do upokojitve. 30 let je upravljal revno in hribovito župnijo Grimalda.

Janez Sladič

16. marca je umrl v Trbojah Janez Sladič, župnik in dekan v pokouju. Rodil se je 1998 v vasi Zabrdje, župnija Mirna, bil posvečen 1392, kaplanoval v šmartnem pri Litiji in v Devici Mariji v Polju, 1937 postal župnik v Mokronogu, 1946 je moral za 5 let v zapor, po zaporu bil župnik v Ambrusu, potem v Šmarju pri Ljubljani, v Šentlovrencu in od 1976 v Trbojah.

Franček Križnik

28. marca je umrl v Münchnu duhovnik mariborske škofije Franček Križnik, časnikar Družine, ki je končaval v Münchnu svoje filozofske študije, kot žrtev avtomobilske nesreče. Rojen je bil leta 1944 v Celju, doma je bil iz Šmarja pri Jelšah. Posvečen je bil leta 1971 v Mariboru. Eno leto je delal pri Družini kot novinar, stanoval pa je v Kamniku.

S Križnikom je bil v avtomobilu, v katerega se je zaletel nemški voznik, tudi bogoslovec Martin Kastelic. Oba sta bila mrtva na mestu. Kastelic je bil rojen leta 1953, doma iz župnije Šentpeter-Otočec pri Novem mestu. Do letos je bil salezijanec. Po izstopu je odšel v München, kjer je bil sprejet v semenišče kot gojenec ljubljanske nadškofije.

Smrt Križnika pomeni silno izsgugo za slovensko Cerkev. Bil je izredno nadarjen, zelo izobražen, tudi glede marksizma, po značaju pokončen in pogumen, dobro je znal zastaviti besedo in spretno je znal sukati pero. Zato pa je bil tudi režimu hudo nadležen.

Znamenja ob poti

Preromajte našo čudovito zemljo, oko se vam bo spočilo ob naravnih lepotah, obstali pa boste tudi ob mnogokaterih znamenjih, lepo vzdrževanih, da so v ponos tamkajšnjim ljudem. Videli boste tudi, žal na mnogih krajih, ob katerih se vam bo porajala tiha želja: Nocoj pridem in ga podrem, hudemu vremenu je podobno in — v sramoto kraju in

ljudem. V nas bo rasel srd: Kako je mogoče, da jim ne morejo odmeriti nekaj svojega časa, da bi jim dali spodobno zunanost, vsak nekaj časa tudi pomnikom! Bilo bi človeško spodbudno, vsestransko hval vredno, krajevno napredno. Skrbimo za fasade hiš, za nove stroje, traktorje, avtomobile, vikende, televizorje, pralne in pomivalne stroje, za starodavne pomnike pa tako malo. Pustimo jih, da propadajo: enemu je odpadel že ves omet, drugo je razkrito, da iz njega poganja grmičevje, koprive, spet je kakšno popisano, izpraskane so freske... Žalostna podoba naših znamenj. Zaman se pred tužci razkazujemo z udobnimi hoteli, reklamami, industrijskimi in umetnostnimi izdelki, saj turista vse mine, ko zagleda to žalostno podobo naših znamenj. (Družina, 80/13-14)

Naklada verskih listov v Sloveniji

Tednik Družina ima nad 100.000 izvodov, mladinski mesečnik Ognjišče 90.000, otroški mesečnik Mavrica 50.500, list za bolnike Prijatelj 8.000, pastoralna revija Cerkev v sedanjem svetu 2.300, revija za duhovnost Božje okolje 2.700, frančiškanski mesečnik Srečanja 3.000, časopis za študente in izobražence Bilten (izhaja osemkrat letno) 4.300. Pratika je letos izšla v nakladi 95.000 izvodov, zbirka celjske Mohorjeve družbe pa v nakladi okoli 50.000 izvodov. Nima mo podatkov o nakladi Bogoslovnega vestnika, ki ga izdaja Teološka fakulteta v Ljubljani.

Mašniško posvečenje

Škof dr. Stanislav Lenič je na cvetno nedeljo, 23. marca posvetil na Rakovniku za duhovnika 2 diakona salezijanske družbe: Franca Kavaša in Slavkota Pajka.

Na veliki četrtek, 3. 4. 1980, je prejel mašniško posvečenje jezuit Ivan Rampre v župnijski cerkvi v Dravljah. Tudi njega je posvetil škof Lenič.

Cerkveni dokumenti

3. knjižica „Cerkvenih dokumentov“ objavlja papeževe govore na Poljskem. Papeževe besede dihaajo globoko vero, dajejo mnogo misli za duhovno prenovo in izžarevajo veselje do življenja.

4. knjižica prinaša pismo jugoslovanskih škofov o vprašanju splava in izjavo kongregacije za verski nauk o namernem splavu, 5. knjižica pa apostolsko spodbudo papeža Janeza Pavla II. „O katehezi v našem času“.

Odstotek komunistov v jugoslovanski armadi

Predsednik Komiteja organizacije ZKJ v JLA general-polkovnik Dane Čuić je v intervjuju za Borbo orisal vlogo in pomen komunistov pri nadaljnjem razvoju naše armade. Danes ni enote, poveljstva ali ustanove JLA, v kateri ne bi bilo osnovne organizacije ZK. Danes so člani ZKJ: skoraj 99 odstotkov oficirjev, 94 mlajših oficirjev, 65 odstotkov civilnih oseb in precejšen odstotek vojakov.

(Delo, Ljubljana, 17. 12. 79.)

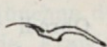
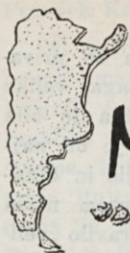
Obredi vélikega tedna

Obredi vélikega tedna so privabili v cerkev Marije Pomagaj veliko rojakov. Povečana udeležba je bila že na cvetno nedeljo, ko je bil najprej blagoslov oljčnih vejic in butaric, nato procesija in potem maša z branjem pasijona. Opravilo vélikega četrтка se je začelo ob 19. uri s slovesno sv. mašo in se nadaljevalo s prenosom sv. Rešnjega telesa ter češčenjem žena, deklet, mož in fantov do polnoči. Tudi opravilo vélikega petka se je začelo ob 19: branje beril, petje pasijona, slovesne prošnje, češčenje križa, obhajilo in križev pot. Na véliko soboto čez dan so dušni pastirji blagoslavljali velikonočna jedila po slovenskih naseljih, sveto opravilo velikonočne vigilije pa se je začelo ob 10 zvečer: slavje luči, bogoslužje božje besede, blagoslov krstne vode, vstajenjska maša. Obrede je vodil delegat msgr. Orehar, pri asistenci pa so se vrstili dušni pastirji in gosta iz Gorice Jože Jurak ter Mirko Mazora. Pri obredih je pel pevski zbor Gallus.

Na cvetno nedeljo in na veliko noč je bila izredna udeležba tudi pri vseh slovenskih mašah v naših verskih središčih.

SKAS

SKAS (Slovensko katoliško akademsko starešinstvo) je organiziralo filozofski cikel za leto 1980 v 8 predavanjih univ. prof. dr. Milana Komarja pod naslovom: Tomaževa etika, prevedena je v jezik sodobne

Med nami v Argentini

problematike. Predavanja so vsako zadnjo soboto v mesecu ob 16 v Slovenski hiši.

Tomboli

Za vzdrževanje in izboljševanje ter večanje krajevnih slovenskih Domov organizirajo vsako leto vsi Domovi tombolske prireditve, ki privabijo izredno veliko rojakov. Z udeležbo pokažejo, da hočejo podpreti naše ustanove, obenem so pa te prireditve tudi priložnost za družabno življenje. Slovenska pristava v Castelarju je imela letos tombolo v nedeljo 2. marca, Slomškov dom pa na cvetno nedeljo popoldne, ker je prejšnjo nedeljo deževalo.

Občni zbor Zadruga "Sloga"

Kreditna zadruga Sloga je imela svoj redni letni občni zbor 29. marca v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Na njem so podali poročila predsednik dr. Šimenc, tajnik Pograjc, blagajnik Lobnik, upravnik letovišča R. Gričar in poslovodja Loboda. Sloga ima 2.247 članov, v pisarni so postregli okoli 6.000 strank. Upravni in nadzorni odbor Sloge za poslovno leto 1980 sestavljajo: predsednik dr.

Anton Šimenc, podpredsednik Albin Kočar, tajnik Janez Amon, nam. blagajnika A. Kovačič, svetovalci: Ivan Ašič, Ignacij Grohar, Anton Kastelec, Rudi Gričar, Peter Bergant, nam. svetovalcev Stane Mustar in Stane Mehle, nadzornik Marjan Pograjc, nam. nadzornika Franc Hrovat, upravnik Marjan Loboda.

25. Slovenski dan

„Slovenec sem, Slovenec čem ostati“ je bilo geslo letošnjega 25. Slovenskega dneva, ki ga vsako leto na belo nedeljo organizira naše osrednje Društvo Zedinjena Slovenija. Letos je bilo praznovanje v Slovenski vasi, ki je bila vsa okrašena s slovenskimi in argentinskimi zastavami. Ob 11.30 je bilo v Hladnikovem domu dviganje zastav, ob 12 v cerkvi somaševanje slovenskih dušnih pastirjev ter goriških gostov Juraka in Mazore z delegatom msgr. Antonom Oreharjem, ki je v pridigi spodbujal k zvestobi katoliški veri, slovenstvu in protikomunističnemu prepričanju, ob 13 skupno kosilo in ob 16 v dvorani kulturni program, ki ga je povezoval Frido Beznik: pozdrav predsednika društva Slovenska vas Ignacija Glinška, nastop mešanega

pevskega zbora iz Slovenske vasi (Ivan Mele), govor predsednika ZS Boža Stariha, avdiovizual „Slovenija v svetu“ ob 35-letnici zdomstva. Pri avdiovizualu so sodelovali dekliški zbor Zarja (Zdenka Jan), z recitacijo Mimi Bokalič, Ciril Jan, Franci Stanovnik in Marija Stanovnik, slike sta predvajala prof. Franci Sušnik in inž. Janez Bokalič, zamisel in koordinacija: Stane Mehle, sodelovali pa so še Marjan Adamič, Frido Beznik, duh. Jože Bokalič, inž. Marko Fink, Andrej Jan, Jože Čampa, Dami Iglič in Stane Jemec. Prireditve je izzvenela v odpev himne Slovenije v svetu Marka Kremžarja:

Slovenija, moj dom brez mej,
ker nosim te s seboj!

Kjer rod je moj, kjer sin je tvoj,
tam si, Slovenija!

Nova slovenska monsinjorja v Argentini

Slovenska duhovnika Avgust Jambrovič in Lojze Zupančič, ki delujeta že nad 30 let v škofiji San Luis, sta prejela cerkveno odlikovanje in postala monsinjorja. Jambrovič je župnik v mestu Justo Daract, Zupančič pa v San Franciscu.

Slovenski duhovniki v Argentini

V Argentini živi in deluje 38 duhovnikov iz ljubljanske nadškofije, 1 iz mariborske, v argentinske škofije pa je inkardiniranih 6 slovenskih duhovnikov. Redovnikov je 21. Vseh skupaj je 66, bogoslovcev pa 11.

Občni zbor „Zedinjene Slovenije“

23. marca je bil v Slovenski hiši 33. redni občni zbor društva Zedinjena Slovenija, ki ga je vodil njegov predsednik Božo Stariha. Po pozdravu in molitvi za umrle člane so sledila poročila upravnega sveta. — Društvo ima 962 članov. V preteklem poslovnem letu je imel upravni svet 7 sej, ravno toliko sej izvršni, medorganizacijski svet pa 5. Poročali so tajnik Emil Cof, blagajnik Janez Dimnik, prosvetni referent Frido Beznik, predsednik šolskega odseka ZS France Vitrih, o srednješolskih tečajih je pripravil poročilo dr. Marko Kremžar, mladinski referent Jernej Tomazin, organizacijski referent Nace Grohar in nazadnje predsednik Božo Stariha. Sprejet je bil predlog o zvišanju članarine.

Občni zbor Našega doma

„Naš dom“ v San Justu je imel 23. letni občni zbor. Predsednik in odborniki so dali pregled življenja in dela v preteklem letu in zagotovili nadaljevanje gradnje do dokončne izgraditve Doma. V odboru so: predsednik Marjan Bogataj, podpredsednik Stane Mustar, tajnik Lovro Tomaževič ml., namestnik Dani Zakrajšek, blagajnik Pavle Malovrh, namestnik Mitja Keršič, odbornik Tone Oblak. V pomožnem odboru so Nežka Lovšin, Lea Goršič, Janez Kržišnik, Feliks Oblak ml., Tone Tomaževič ml., v nadzornem odboru pa Franc Benko in Venceslav Ferjančič.

KJE JE KAJ

Leto 47

Junij 1980

NADŠKOFA ŠUŠTAR IN POGAČNIK	Pozdravno pismo nadškofa Šuštarja 321 Posvečenje novega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja 322 Iz prvega pisma nadškofa Šuštarja sobratom 326 Smrt in pogreb nadškofa Pogačnika 328 Iz poslovilnega pisma nadškofa Pogačnika . 329
PESEM	Hoja za Kristusom (Vladimir Truhlar) 330
VERSKI ČLANKI	Za Marijo po poti vere (Franc Rode) 331 Misijoski molitveni namen za junij (J. Reblek) 352
NAŠA VPRAŠANJA	Bogu - da, Bogu - ne (Avgust Horvat) 333 Ob smrti Josipa Broza (Marko Kremžar) . 345 Sedanji slovenski trenutek (Naša luč) ... 348 Maša po televiziji (Vinko Brumen) 363
JUNIJSKI DOGODKI	Dolžnost pričevanja (Mn. La.) 340 Naše priče; Vetrinj (Marjan Jakopič) 341 Pismo (Jože Krivec) 342
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Pomanjkanje in lakota v Latinski Ameriki (Franc Gnidovec) 353 Posebna sinoda ukrajinskih škofov 357 Nemški škofje o Küngu 359
V DRUŽINI	Zakonca in maša (Vital Vider) 365
ZA MLADINO	Mladi, gradite civilizacijo ljubezni! (J.K.B.) 369 Za duhovno branje (Lojze Kukovica) 371
NOVA KNJIGA	Bükvič: Zgodbe o zdomcih in še kaj (M. Kunčič) 372
NOVICE	Svetovne novice 373 Novice iz Slovenije 379 Med nami v Argentini 382

Malo za šalo, malo zares

„Kaj, štiri tedne si bil v Mar del Plati, pa nisi nič ogorel?“

„O pač! Bil sem rjav kot arabski šejk, ko so mi pa pred odhodom dali v roko hotelski račun, sem pa postal spet blede.“

„Natakar, vi ste računali zraven tudi datum.“

„Seveda, čas je zlato.“

Listek na vratih ljudske univerze:
„Predavanje dr. Vscznala „Kako se varujemo vseh bolezni“ mora od-

pasti zaradi nenadne obolevosti predavatelja.“

Mož pride v hotel in glasno vpraša: „Ali je to hotel za boljše goste?“

„Seveda,“ odgovori uslužbenec, „toda kljub temu vam bomo dali sobo.“

Tatova sta ukradla banki denar. Ko prideta v skrivališče, ga začne eden od njiju šteti.

„Nehaj no,“ ga je opozoril drugi, „bova že jutri v časopisih brala, koliko sva ukradla.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 98.000 pesov; v ZDA in Kanadi 25 dolarjev; v Avstriji 300 šilingov; v Italiji 20.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

Odplavil si nam krhki domači breg spod nog,
naš brod ob čereh popeljal na visoko morsko plan,
odmaknil očem planine, gorice in ravnice,
mesta in trge in naše vasice,
potoke in reke, studence in brzice,
a srcu si pustil za najbednejši dan
največjo tolažbo — Brezmadežno Devico,
Svojo Hčer, Mater Svojega Sina,
našo slovensko nebeško Kraljico,
kronano Marijo Pomagaj z Brezij,
da roma z nami... O Mati in družina!

Njej nosimo srca svoja v dar,
naj Ona Ti našo ljubezen pokloni,
na Tvoje Srce naj Svoje nasloni,
kot ko sesedla je s Tabo pod križe —
Bolečina bolečin, ki smo zdaj ji najbliže!

Ali pa sam po naše prošnje k Njej sezi,
kot takrat, ko — Dete — si tipal za mlekom,
in naše rane zaceli s svojim lekom!
In našo žalost, ki nikoli ne mine,
spremeni v svetle hvaležne spomine:
naravnaj jih pod zvezde in v nebesa,
kjer bleste se sinov razbita telesa...

Poveljčaj naših mrtvih žive duše,
daj jamam rose, da ozelené mrtve ruše,
pokrivajoč neznanokje njihove grobe:
postavi jim k vzglavju gozdne tesnobe
Svoj križ, a na čelo prebito — čast!

Marija z Brezij,
k Bogu dvigni vojščakov teh muko,
ko jih ubijalo je kladivo, sekal srp...
Kraljica, pripni jim v ščit viteški grb,
izberi jih za stražo Sebi v podnožje,
Ti, ki poznala si njih orožje:
Vero gorečo, Ljubezen vročo, Upanj pogum,
sijoč z njih čistih čel!

(Iz Velike črne maše za pobite Slovence)

Tine Debeljak

